Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראָשען

היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 268 | Łódź Czwartek, 19 listopada 1931 r. | נײַנטער יאהרגאנג | לאדז, דאָנערשטאָג ט׳ כסלו תרצ״ב | № 268

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאדז, פּעטריקאווער 21, טעל. 224-71

כוליגאנעס געמאכט א חורבן אויפ׳ן יודישען בית-עולם אין סאכאטשאוו

רעגירונג ארויסגעגעבען שטרענגע פעראָרדנונג צו ענטדעקען די שענדער

סאָכאטשאָוו, 18 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) זייט איניגע טעג רופען די היגע אַנטיסעמיטען צו עקסצעסען. בעזונדערס האָבען די ענדעקעס דאָ אויפגעהויבען די קאָפּ נאָך די עקסצעסען פון דעם שכנותדיגען שטעטעל לאָוויטש. אויף נעכטען האָבען די ענדעקעס גערופען אַ מיטינג אין זאַל פון די פייערלעשער. צום מיטינג זענען געקומען ענדעקישע סטודענטען פון וואַרשאָ. די פּאָליציי האָט אָנגענומען די שטרענגסטע מיטלען און זאַל און אין די אַרומיגע גאַסען זענען געווען בעלאַגערט מיט פּאָליציי, אַ דאַנק דעם איז די רוה אין ערגיץ נישט געשטערט געוואָרען.

נישט קענענדיג זיך קיין עצה געבען מיט די לעבעדיגע, האָבען זיי זיך גענומען צו די טויטע. ביינאַכט האָבען די כוליגאַנעס אָנגעמאַכט אַ חורבן אויפ׳ן יודישען בית עולם. 60 קברים זענען געשענדעט געוואָרען. צעהנדליגער מצבות זענען איומגעוואָרפען געוואָרען. אַ סך מצבות זענען פולשטענדיג צעבראָכען געוואָרען. די שענדער זענען נישט ענטדעקט געוואָרען.

ס׳איז כדאי צו בעמערקען, אַז אין פּוילען האָט נאָך ביז איצט נישט פּאַסירט אַ בית-עולם-שענדונג אין אזר מאַסשטאַב.

* * *

וואַרשאָ, 18 (יט״א טעלעגראַפיש) ווי יט״א דערוואוסט זיך, האָט די צענטראַל-מאַכט בעקומענדיג די ידיעות פון סאַכאַטשאָוו פעראָרדענט אַנ׳ענערגישע און באַלדיגע אויספאָרשונג, און אָנצווענדען אַלע מיטלען צו ענטדעקען די שענדער פון בית-עולם.

„נומערוס נולוס" פאָדערן די פויזנער ענדעקישע סטודענטען

פּויזען 18 (יט״א טעלעפאָניש) די עקסצעסען אויף די יודישע סטודענטען הערען נישט אויף. נאָך אין דער פערגאַנגענער וואָך, האָבען די ענדעקישע כוליגאַנעס בעזייטיגט די יידישע סטודענטען פון די לעקציעס. אַראָפּוואַרפענדיג זיי פון די טרעפּען, און דערביי נישט געשוינט קיין פרויען.

אין דער אנוועזענהייט פון די אוניווערזיטעט-רעקטאָרען, זענען פאָרגעקומען צוויי ענדעקישע מיטינגען מיט די לאָזונגען: „אַ טויט די יודען!" „מיר פאָדערען איינצופיהרען אַ נומערוס נולוס!".

ס׳איז כדאי צו בעמערקען, אז אין פּויזען לערנען סך-הכל 30 יודישע סטודענטען. ד. ה. אַ האַלבער פּראָצ. פון דער אלגעמיינער צאָהל סטודענטען אין פּויזען.

מאָנטאג איז אַ דעלעגאַציע פון יודישע אַקאדעמיקער געוועזען ביים רעקטאָר מיט אַ בקשה צו ערמעגליכען די יודישע סטודענטען בייצוואוינען די לעקציעס. דער רעקטאָר האָט זיי ערקלערט, אז די ענדעקישע סטודענטען האָבען פערזיכערט, אז זיי וועלען מעהר די יודען נישט בעזייטיגען פון די לעקציעס. ווען די יודישע סטודענטען זענען צו מאָרגענס געקומען צו דער לעקציע, זענען זיי ברוטאַל געשלאָגען געוואָרען און אַראָפּגעוואָרפען געוואָרען פון די טרעפּען.

די לאַגע פון די יודישע אַקאדעמיקער אין פּויזען איז אַ שטאַרק פערצווייפעלטע, זיי האָבען זיך נישט צו וועמען צו ווענדען נאָך הילף. זיי האָבען אָ״וסגעשיקט אַנ׳אַלאַרם-דעפּעשע צו די יודישע אַקאדעמיקער קיין וואַרשא.

שבת וועלען געעפענט די הויך-שולען אין ווארשא

וואַרשאָ, 18 (טעלעפאָניש) אין די הויכשולען האָט מען היינט אויסגעהאָנגען א מעלדונג אַז שבת וועלען געעפענט אַלע וואַרשאָווער הויך-שולען.

אין דער מעלדונג ווערט אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז עס וועלען זיך נישט מעהר איבער-חזרן די עקסצעסען.

וואַרשאָ, 18. (פּאַט). די רעקטאָרען פון די וואַרשאָווער הויך-שולען האָבען אַרויסגעגעבען צו דער אַקאַדעמישער יוגענד פאָלגענדען אויפרוף:

צו דער אַקאַדעמישער יוגענד פון די וואַרשאָ-ווער הויך-שולען:

אין דער זאָרג, אַז די אַקאַדעמישע יוגענד זאָל נישט פערלירען אַ שטודיען-יאָהר איז אויף דער רעקטאָרען-קאָנפערענץ בעשלאָסען געוואָרען צו בעפרייען די פּאַטראָנען שבת דעם 21 נאָוועמבער ה. י. די רעקטאָרען האָבען צוטרויען אַז די יוגענד וועט זיך פערהאַלטען מוסטערהאַפט.

אונטערגעשריבען די רעקטאָרען ביעדזשיצקי, יאַצקאָווסקי און מיכאַלאָוויטש.

גרויסער פּראָטעסט - מיטינג פון ענגלישען ועד הקהלות

געגען די אַנטי-יודישע עקסצעסען אין פּוילען

לאָנדאָן, 18 (י.ט.ט. טעלעגראַפיש). דער ועד הקהלות אין ענגלאַנד האָט אָפּגעהאַלטען א ספּעציעלע זיצונג וועגען די אנטיסעמיטישע עקסצעסען געגען יודען אין פּוילען. דער „דזשאָינט פארין קאָמיטעע" האָט פארגעשטעלט א בילד פון די געשעהענישען אין פּוילען. אין בעריכט ווערט פעסטגעשטעלט מיט גרויס בעדויערען, אז אין פּוילען זענען פארגעקומען עקסצעסען געגען יודען. ס׳ווערט אבער אין בעריכט בעטאָנט, אז די מאכט-אָרגאַנען האָבען אָנגענומען ענטשפּרעכענדע מיטלען.

רעד. מייער האָט פאָרגעלייגט, אין א פריינדליכער פאָרם פאָרצושטעלען דעם פּוילישען אמבאַסאדאר אין ענגלאַנד אַ בילד פון די געשעהענישען.

איינינע רעדנער האָבען קריטיקירט דעם בעריכט בעהויפּטענדיג, אז די פאַקטען אין בעריכט זענען צו שוואַך. שטראַס האָט זיך ארויסגעזאָגט געגען רעד. מייער׳ס פאָרשלאָג. מחמת די שטענדיגע טאַקטיק פון „ועד הקהלות" איז אונטערצונעמען אַנ׳אַקציע נאָר דאן, ווען די יודען אין אויסלאַנד ווענדען זיך וועגען אנ׳אינטערווענץ. אזא ביטע איז פון די פּוילישע יודען ביז איצט נישט אָנגעקומען, מ׳דאַרף דעריבער זיין פאָרזיכטיג, בפרט, אַז די פּוילישע רעגירונג האָט אָנגענומען די נויטיגע מיטלען. אביגדור גאָלדשמידט בעמערקט, אַז מ׳דאַרף נישט פערגעסען, אז די יודען אין פּוילען האָבען זייערע פערטרעטער אין סיים. און זיי וואָלטען געהאַלטען פאַר נישט ווירדיג, ס׳זאָלען געמאַכט ווערען איינווענדונג פון אויסלאַנד.

צום סוף איז אָנגענומען געוואָרען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער דער ועד הקהלות אין ענגלאַנד בעדויערט אמטיפּסטען די אנטי-יודישע עקסצעסען אין פּוילען. אין דער רעזאָלוציע ווערט אויסגעדריקט די איבערצייגונג, אַז די פּוילישע רעגירונג וועט אַלץ טון, כדי נישט צו דערלאָזען דאָס איבער׳חזר׳ן און פערשפּרייטונגען פון די אנטי-יודישע עקסצעסען.

אנטיסעמיטישע אגיטאַציע אין די שטעטלעך

אָסטראָוו, 18 (יט״א טעלעפאָניש) אין שטעטעל בראָק (ביים בוג) האָבען די יודען איבערגעלעבט שרעק, צוליב דער פערשטאַרקטער אנטיסעמיטישער אַגיטאַציע. אין שטעטעל איז „געקומען אַ ברודער פון אָרטיגען בורמיסטש ד״ר וואַשיצקי און א געוויסער וולאדיסלאַוו שוואַרץ, וועלכע האָבען גערופען צו עקסצעסען געגען יודען. ס׳זענען פאָרגעקומען א גאַנצע רייה אינצידענטען. צו קיין ערנסטע געשלעגען איז נישט געקומען צוליב דער ענערגישער האַלטונג פון דער פּאָליציי. איצט איז אין דער שטאָט רוהיג

דער געזונד-צושטאַנד פון ד״ר מאקס ווײַנרייך

ווילנאָ, 18 (טעלעפאָניש) דער געזונדצושטאַנד פון דר. מאַקס ווײַנרייך איז ווייטער אַנ׳ערנסטער. דער חולה ליגט פּאַ-בינדען ביידע אויגען. עס וועט נאָך דויערן עטליכע טעג ביז מען וועט קאָנען פעסטשטעלען ווי עס האַלט מיט׳ן פערוואונדעטען אויג.

גערענק, אַז היינט קומט פאַר
די ציהונג פון דער 1. קלאַס
געדענק, אַז דיך ערוואַרט אַ גרויס גליק
געדענק און קויף אַ לאָס אין דער גליקליכער
קאָלעקטור פון
F. Brajtsztajn
14 PIOTRKOWSKA 14
אזוי ארום יועסטו זיך בעפרייען פון די טעגליכע זאָרגען.
געדענק, אַז דער הויפּט-געווינס איז
א מיליאָן זלאָטיס
געדענק, אַז פאַר א קליינע סומע וועסטו זיך ערווערבען א גרויס רייכטום.
געדענק, אַז יעדער צווייטער לאָס געווינט.
די צייט איז קורץ! די צייט איז קורץ!
אין מיין גליקליכער קאָלעקטור זענען שוין פיזענדער פאַמיליעס בעגליקט געוואָרען!

Dr. med
Haltrecht
ספּעצ.-אַרצט פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקה.,
נעהמט אָ׳ פון 8—9.30 פריה פון 1—2 נאָכמיטאָג און פון 6 ביז 9 אוו׳נד.
זונטאָג פון 9 ביז 1 מיטאָג.
פּיעטריקאָווער 10
טעל. 245-21.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייזען.

ENGLISH
פאַראָנפענגער און פאָרט-געשריטענע. קאָנווערסאַציע, ליטעראַטור
צו צוגענגליכע פּרייזען
ערטיילט אַ פעהיגער פּע-דאַגאָג. — אָפּערטען אין אַדמיניסטר. פאַר „Mir".

נאָך קורצע שווערע ליידען איז געשטאָרבען אין עלטער פון 44 יאָהר מיין ליבער מאַן, אונזער טייערער און אונפערגעסליכער פאָטער, ברודער, שוואָגער און אָנקעל

נ״ע שמואל ב״ר אליקום ז״ל
ראָזענבלום

(סוחר און בירגער פון דער שטאָדט טאָמאַשאָוו מאַז.)

די לויה קומט פאַר היינט, דאָנערשטאָג, דעם 19-טען נאָוועמבער, 12 אַ זייגער ביי טאָג פון פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל, נאָווע-טאַרגאָווע 1. וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

טראמוואי-שטרייק אין ווארשא דויערט

בצווארפעז די אויטאבוסעז מיט שטיינער

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש) דער טראמוואי-שטרייק דויערט.

די אויטאבוסען האבען א גאנצען טאג קורסירט און אוונד האט מען, אויף עטליכע גאסען בצווארפען די אויטאבוסען מיט שטיינער, אויסגעהאקט די שויבען און לייכט-פערוואונדעט מעהרערע פאסאזשירען.

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש) אין די שפעטע אוונד-שעה'ן האט מען בצווארפען מיט שטיינער אנ'אויטאבוס אויף עק נאלעווקי'ס און מילע.

א פאליציאנט האט גענומען נאכיאגען די שטיינער-ווארפערס און דערביי עטליכע מאל אויסגעשאסען. אין גאס איז צוליב דעם געווארען א געוואלדיגע מהומה.

דער פאליציאנט האט ארעסטירט דעם 21-יעהריגען נחמן פריוועס, וועלכער זאל זיין איינער פון די וועלכע האבען געווארפען די שטיינער.

אלע אויטאבוסען האבען קורסירט אונטער דער וואך פון פאליציאנטען.

מאנטאג ווערט געעפענט די קראקאווער אוניווערזיטעט

ק ר א ק א, 18 (טעלעפאניש) די קראקאווער אוניווערזיטעט ווערט מאנטאג געעפענט.

ק ר א ק א, 18 (פאט) דער אקאדעמישער סענאט פון דער יאגעלאנער אוניווערזיטעט האט זיך בעראטען ביז 9 אוונד.

דער סענאט האט בעשלאסען ארויסצולאזען אנ'אויפרוף צו דער אקאדעמישער יוגענד, צו עפענען דאנערשטאג די יאגעלאנער ביבליאטעק, מאנטאג דעם 23-טען נאוועמבער צו עפענען די אוניווערזיטעט און אויב מען וועט שטערען די רוה אין דער אוניווערזיטעט, בעשטראפען די שולדיגע.

דער סענאט ווארענט דאביי, אז אין פאל עס וועלען זיך ווידערהאלען די עקסצעסען, דראהט דער יוגענד צו פערלירען א סעמעסטער.

ווייטער שטעלט דער סענאט פעסט אין זיין אויפרוף, אז ער האט א גרויסען צוטרוי צו דער יוגענד און אז די יוגענד וועט אין איהר אייגענעם אינטערעס נישט דערלאזען צו דעם, אז עס זאלען זיך איבער'חזרן, וועלכע עס איז אומרוהען אויף דער אוניווערזיטעט. דער סענאט איז איבערצייגט, אז דאס לעבען אויף דער אוניווערזיטעט וועט געהן נארמאל צו דער צופרידענקייט פון דער אלגעמיינער יוגענד.

דער אויפרוף איז אונטערגעשריבען פון רעקטאר מיכאלסקי.

ווארשאווער קהלה-ראט

וועגען די אנטי-יודישע עקסצעסען

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש) אויף דער נעכטיגער זיצונג פון קהלה ראט זענען געהאלטען געווארען רעדעס געגען די ענדעק'שע אנטי-יודישע עקסצעסען.

עס איז געוועהלט געווארען א קאמיסיע פון אלע ריכטונגען אויסצוארבייטען א רעזאלוציע וועגען די עקסצעסען.

אין די רעדעס איז אויסגעדריקט געווארען אנערקענונג דער רעגירונג, וועלכע האט בעוויזען צו אינטערדריקען די עקסצעסען.

בעשטראפט יודישע און ענדעקישע שילער פון וואוועלבערגס שול

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש) די דיסציפלינאר-קאמיסיע פון וואוועלבערגס שול האט ארויסגעגעבען אנ'אורטייל לויט וועלכען 4 ענדעקישע שילער זענען אויסגעשלאסען געווארען אויף א יאהר פון דער שול. 4 ענדעקישע שילער זענען אינגאנצען אויסגעשלאסען געווארען. דעם ענדעקישען הויפט-אנפיהרער האט מען געלאזען צוריק.

1 יודישען שילער האט מען אויסגעשלאסען פון דער שול און 4 יודישע שילער האט מען אויסגעשלאסען אויף א יאהר.

אלע 5 בעשטראפטע יודישע שילער זענען פערוואונדעט געווארען ביי די עקסצעסען.

שטאטישע ארבייטער דראהען

מארגן אפצושטעלן די וואסער-ליטונג

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש) אין אוונד איז פארגעקומען א מיטינג פון 4,000 שטאטישע ארבייטער, וועלכע האבען בעשלאסען אפצושטעלען מארגן די וואסער-ליטונג, אויב דער שטאט-פרעזידענט וועט נישט געבען קיין שריפטליכע פערפליכטונג, אז עס וועט אויסגעפיהרט ווערען די הבטחה וועגען אויסגלייכען די לוינען.

ערב א שטרייק פון די פוילישע דרוקער-ארבייטער אין ווארשא

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש) צוליב דעם, וואס די דרוקעריי-בעזיצער האבען נישט נאכגעגעבען די פאדערונגען פון די דרוקער-ארבייטער, האבען די לעצטע בעשלאסען היינט צו פערשטרייקען. אזוי, אז עס דראהט עס זאלען נישט דערשיינען פרייטאג די פוילישע צייטונגען.

פרינץ ניקאליי, דער ברודער פון רומענישן קעניג קאראל האט אין געהיים חתונה געהאט מיט א מיידעל נישט פון זיין שטאנד.

שלום אש געקומען קיין ווארשא

וו א ר ש א, 18 (טעלעפאניש) נעכטען איז געקומען קיין ווארשא דער דיכטער שלום אש.

ער איז געקומען אין שליחות פון א פאריזער יודישען קאמיטעט אויסצופארשען די ענדעקישע עקסצעסען געגען יודען.

פאליציי האט צוטריבען

אנטיסעמיטישע שילער-דעמאנסטראציע אין קאליש

ק א ל י ש, 18 (טעלעפאניש) נעכטען אין אוונד האבען זיך אין שטאטישען פארק פערזאמעלט עטליכע הונדערט ענדעקישע שילער מיט'ן צוועק צו ארגאניזירען אנטיסעמיטישע עקסצעסען.

די פערזאמעלטע האבען זיך געלאזען דעמאנסטרירען אין שטאט-אריין. פאליציי האט זיי פונאנדערגעטריבען, 9 שילער זענען ארעסטירט געווארען, ביי איינינגע האט מען געפונען געוועהר. צו קיין שום עקסצעסען איז נישט געקומען.

געשטארבען א יודישער געלעהרטער

ב ע ר ל י ן, 18 (יט"א טעלעג-אפיס) דא איז געשטארבען אין עלטער פון 44 יאהר דער בעוואוסטער יודישער געלעהרטער און קולטור-קענער נחום גערגעל.

דער פערשטארבענער איז איינער פון די אקטיווסטע מיטגלידער פון דער יודישער ענציקלאפעדיע פון דער דייטשער שפראך.

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען

וואלינס איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבען קינא „משארי") טעל. 134-72

נעהמט אן פון ½2 — 4 און פון 7 — 8 אוונד.

„נות-לחם" לאדז, סאלנא 14

די פערוואלטונג פון „נות-לחם" אין לאדז, בעט דערמיט די אלע אנמיילנעהמער פון די פריהעריגע זאמלונגען, ווי אויך אלע פריינד און סימפאטיקער זיך צו רעגיסטרירען מוצש"ק אין לאקאל פון פעראיין צום בלימעל-טאג, וואס קומט פאר מאנטאג, דעם 23-טען ד.ח.

Dyplomowana

HIGIENISTKA

LIZA NAMIOT

נעהמט אן ארבייט: זאמטושיקען אפאטרונקעס. דיזשורען

35 אלעיא 1-טער מאי 35

פראנט, ערשטער שטאק.

טעלעפאנירען טאג-טעגליך, אויסער שבת, פון 2 ביז 4 נימער 145-02.

רעבער

מאשינאווע

ווערען אויסגענעהמט צו ביליגע פרייזען

8 שרודמיעסקא 8

ביי ג. נארדמאן

אנגעבען יודיש אלס מוטער-שפראך

גרויסע אקציע פאר די רעכט פון יודיש בעת דער פארשטעהענדער פאלקסצעהלונג

וו א ר ש א, יט"א דער ווארשעווער יודישער „פען-קלוב" צוזאמען מיט דער געז. „פריינד פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט" אין ווארשע זענען צוגעטרעטען צו א גרויסער געמיינזאמער פראפאגאנדע-אקציע לטובת דער יודישער שפראך אין צוזאמענהאנג מיט דער פאלקסצעהלונג, וואס קומט פאר דעם 9 טען דעצעמבער אין פוילען. עס ווערט אנגענומען א גרויסע אויפקלערונגס-ארבייט צווישען די יודישע פאלקס-מאסען, צו דער ארבייט ווערען צוגעצויגען פערשידענע יודישע קולטור-ארגאניזאציעס און געזעלשאפטען. עס וועלען ארויסגעלאזט ווערען ספעציעלע אויפרופען פון די געזעלשאפטען צו זייערע מיטגלידער וועגען אנגעבען יודיש אלס די מוטער-שפראך. די טעג ווערט צונויפגערופען דורך דעם פעראייניגטען קאמיטעט פאר דער פאלקס-צעהלונג א ברייטע קאנפערענץ פון פארשטעהער פון יוד. געזעלשאפטען צוזאמען מיט פארשטעהער פון דער גאנצער יודישער פרעסע. עס ווערען אויך ארגאניזירט עפענטליכע פראפאגאנדע אויסטרעטונגען.

יובילעאום פון ריכטער לואיס בראנדייס

ווארימע בעגריסונג פון פרעז. הובער

ל א נ ד א ן, (י.ט.א.) די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האט אפגעהאלטען א זיצונג אויף וועלכער עס איז בעשלאסען געווארען צו שיקען א הערצליכע בעגריסונג דעם ריכטער לואיס בראנדייס לכבוד זיין 75-טען געבורטסטאג-יובילעאום.

נ י ו - י א ר ק (י.ט.א.) פרעזידענט הובער האט צוגעשיקט ריכטער לואיס בראנדייס א ווארימע בעגריסונג צו זיין 75-טען געבורטס-טאג-יובילעאום. דער פרעזידענט דערמאנט בראנדייס'עס גרויסע פערדינסטען פאר אמעריקא און פאר דער ציוניסטישער בעוועגונג און ווינשט איהם פיל גליק אין די יאהרען, וואס זענען איהם נאך בעשערט צו לעבען.

נ י ו - י א ר ק (י.ט.א) דעם 13-טען נאוועמבער, דעם טאג פון זיין יובילעאום, האט ריכטער לואיס בראנדייס פערבראכט ביי זיין געוועהנליכע טאג-טעגליכע ארבייטען אין זיין ריכטער-ביורא. קיין שום דעלעגאציעס האט דער בעל-היובל נישט אויפגענומען. לואיס בראנדייס האט בעקומען דעם טאג פיל הונדערטער דעפעשען און בעגריסונגס-בריף פון אלע וועלט טיילען.

גרויסע פייערליכקייט אין לאנדאן צום טאג פון וואפענשטילשטאנד

אשותה

מיט 3000 דאלאר

קען צוטרעטען צו א בוי און איינריכטען א ספעציעלע לעטשניצע. — גוטער ערפאלג גאזיכערט אפערטען אונטער "Zakład Leczniczy" אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג.

שיטלען

מיט פאריזער שרינדען

ווי אויך פערטיגע שיטלען

ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט צו ביליגע פרייזען

ביי קערש, סקווערווא 15

לינקע אפיצינע, 1-שטער שטאק.

פּראָפ. באַרטעל און פּרעז. ושעמיענצקי

אַל״ס עדות אין גרויסען „בריסקער“ פּראָצעס

װאַרשאַ, 18. (טעלעפאָניש פון „אונזער קאָרעספּאָנדענט“). נעכטען האָט דער ערשטער עדות-געזאָגט קאַראַל פּאָפּיעל, געוועזענער אַרעסטאַנט אין בריסק, איינער פון די אָנפיהרער פון נ.פ.ר.. פּראָקוראָר ראַזווע ווייזט אָן, אַז פּאָפּיעלס פּראָצעס איז געוואָרען אויסגעטיילט, ער איז אָבער בעשולדיגט צוליב דעם בעט ער צו בעפרייען דעם עדות פון אַ שבועה.

אַדוו. לאַנדאַו זאָגט נאָר איין וואָרט: „איך אָפּאָניר“.

נאָך אַ קלענערע בעראַטונג בעשליסט דאָס געריכט אויסצוהערען דעם עדות אָהן אַ שבועה.

אַדוו. לאַנדאַו פרעגט דעם עדות אַ פּאָר פראַגען וועגען זיין פּאַרטיי און וועגען דער „בעציהונג פון דער זעלבער פּאַרטיי צום „צענטראָלעוו“.

פּאָפּיעל גיט אַ ברייטע און אויספיהרליכע תשובה אויף די אַלע פראַגען. ער דערצעהלט אַז ער איז שוין 11 יאָהר אין נ.פ.ר. איצט איז ער פּרעזעס פון דער פּאַרטיי, אין צווייטען סיים איז ער געווען דעפּוטאַט. וואָס שייך די בעציהונג צום צענטראָלעוו, זאָגט דער עדות אַז דער „צענטראַלעוו“ דאַטירט זיך בלויז פון קראָקאָווער קאָנגרעס נאָר ראָס זענען אַלטע זאַכען נאָכ׳ן פאַלען פון סקולסקיס רעגירונג, ווען וויטאָס האָט געוואָלט ווערען פּרעמיער, האָט אַ צייטונג אַרויסגערוקט דעם נאָמען „צענטראָלעוו“ און דער נאָמען האַלט ביז היינטיגען טאָג.

ווייטער זאָגט דער עדות: מיט די ריכטונגען מיט וועלכע אונזער קלוב האָט געאַרבייט צוזאַמען, זענען מיר געווען געגנער. אין אָנהויב איז געווען אַ פערשטענדיגונג אויפ׳ן פּאַרלאַמענטאַרישען וועג, און ווען די פערהעלטענישען האָבען זיך פערשאַרפט האָט מען זיך אָנגעהויבען בעראַטען וועגען מאַניפעסטירען און זיך ווענדען צו דער עפענטליכער מיינונג.

צו דער אַקציע פון צענטראָלעוו האָב איך זיך דערנעהנטערט אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן קראָקאָווער קאָנגרעס.

דאָ גיט דער עדות אַן איבערבליק איבער די געשעהענישען אין סיים אין די לעצטע יאָהרע, און ווייזט אָן, אַז מיט דער אַקציע פון דער סאַנאַציע, צו ענדערען די קאָנסטיטוציע האָבען זיך פערשאַרפט די בעציהונגען און מען האָט די אַקציע בעטראַכט אַלס אַן אַטענטאַט אויפ׳ן סיים. דער לאָדזער סאַנאַציע-אָרגאַן „פּראַוודאַ“ איז אַרויסגעטרעטען געגען דער איצטיגער וואַהל-אָרדינאַציע און געשריבען, אַז מ׳דאַרף אַ נייע אָרדינאַציע. פּרעמיער סלאַוועק האָט בשעתו געזאָגט אַ דאָגמע, אַז דער סיים וועט ניט האָבען קיין שטים-רעכט. דאָס אַלץ איז פערשטאַנען געוואָרען, אַז עס גרייט זיך מיטס געוואַלד אָנצוואַרפען אַ נייע מאַכט און אַ צוגאָב צו דער מאַי-איבערקעהרעניש.

צוליב דעם, וואָס דער עדות שרייט און איז אויפגערעגט, מאַכט איהם דער פאָרזיצער אויפמערקזאַם, אַז ער זאָל ניט אַזוי הויך שרייען און בעט איהם זיך צו בעהערשען.

נאָכדעם דערצעהלט דער עדות, אַז מען האָט געוואָלט צוקלאַפּען דעם צענטראָלעוו און אַז דער פּרעזעס פון דער פּויערים-ריכטונג דעפּ. וויטאָס האָט איהם דערצעהלט, אַז מען האָט, מצד די רעגירונגס-פאַקטאָרען געוואָלט אָפּרייסען פון זיין קלוב און אַפילו צוגעזאָגט דערפאַר פינאַנציעלע הילף.

דער וואַהל-אָפּמאַך פון די זעקס אָפּאָזיציאָנעלע ריכטונגען איז אונטערגעשריבען געוואָרען דעם 8 סעפּטעמבער אין אָוועגד. דער ערשטער האָט זיך וועגען דעם דערוואוסט דעפּ. מיערזיבסקי, אין אַ האַלבע שעה אַרום האָט ער וועגען דעם טעלעפאָנירט אין אַלע רעדאַקציעס. איך ווייס ניט, צו די איילעניש האָט געבראַכט גוטעס, נאָר אין 6 שעה אַרום בין איך געפאָהרען קיין בריסק.

אויף די פראַגען פון אַדוו. לאַנדאַו ענטפערט דער עדות אַז אין צענטראָלעוו איז ניט געווען קיין שטאַב און אַז דער אַנטייל פון נ.פ.ר. אויפ׳ן קאָנגרעס איז בעשטאַנען אין דעם זיך צו בעמיהען עס זאָלען קומען די אַנטיילנעהמער אין קראָקאָ, געהאַט פערטרעטער אין אָרקעסטער, געהאַלטען אַ דעקלאַראַציע אין אַלטען טעאַטער, וועגען דער בעציהונג פון נ.פ.ר. צום צענטראָלעוו און אויפ׳ן קלעפּאַרסקי פּלאַץ, געהאַלטען רעדעס, אין צענטראָלעוו האָט יעדע ריכטונג געהאַט צו 2 פערטרעטער, צוזאַמען זענען געווען 12 פערזאָן.

אַדוו. לאַנדאַו: וויפיל פערזאָן זעהט איהר אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק?

— דאַכט זיך נאָר איינעם, ה׳ וויטאָס, די בעשולדיגטע רעדען אין דער שטיל.

אַדוו. לאַנדאַו: אייער אָרדנונגס-וואַך איז געווען בעוואָפענט?

עדות: ניין.

דער עדות דערצעהלט ווייטער, אַז זיין ריכטונג האָט נאָך דער מאַי-איבערקעהרעניש געשטימט טיילווייז פאַר׳ן מאַרשאַל פּילסודסקי אַלס פּרעזידענט און אַ טייל האָבען אָפּגעגעבען ווייסע צעטלען, נאָר פאַר׳ן ענדעקישען קאַנדידאַט האָט קיינער פון די נ.פ.ר. ניט געשטימט.

נ.פ.ר. האָט רעזיגנירט פון שטיצען דעם נאָך-מאַי-רעזשים ערשט אין סעפּטעמבער, ווען ס׳איז צוזאַמענגערופען געוואָרען דער סיים און מען האָט זיך דערוואוסט אַז פון די מלוכה-געלדער האָט מען בענוצט צום צוועק צוצוקלאַפּען די נ.פ.ר. דאַן איז זיין ריכטונג איבערגעגאַנגען צו אַן אָפּאָזיציע, שפּעטער איז געקומען דער ערשטער פּאַקט פון בעקעמפען די קאָנסטיטוציע.

אַדוו. לאַנדאַו ווייזט דאַן אָן אַז פּאָפּיעל האָט אויף זיך פּראָצעסען פאַר פּאָליטישע חטאים און אַנדערע פאַרוואורפען, און דאָך קומען זיינע פּראָצעסען ניט פאָר, פּאָפּיעל האָט אַפילו זיך געהאַט אָפּגעזאָגט פון זיין מאַנדאַט, ווייל מען האָט געזאָגט אַז דער מאַנדאַט שיצט איהם.

דער פּראָקוראָר שמייכעלט.

פון די אַדוואָקאַטען-בענק פאַלט אַן אויסרוף: „ציניזם“, און אַדוו. גאַרלינסקי זאָגט: „דעם שמייכעל וועלען מיר געדענקען“.

אַדוו. בערענסאָן: נ.פ.ר. האָט צוגעגרייט אַן אַטענטאַט און קיינעם האָט מען ניט צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט, נאָר אייך?

דער עדות ענטפערט, אַז אויף איהם האָט זיך אָנגעזעצט די סאַנאַציע, מען האָט איהם בעטראַכט אַלס עקספּאָזיטור פון גען. שיקאָרסקי אין סיים.

אַדוו. בערענסאָן: פון דעם קאָן מען דריבגען, אַז אין אייער פּערזאָן האָט מען זיך אָפּגערעכענט מיט׳ן גען. שיקאָרסקי?

עדות: יאָ. מיט איהם איז געווען שווער זיך אָפּצורעכענען.

דער עדות זאָגט ווייטער, אַז ער [illegible] גוט סלאַוועק׳ן, ער האָט מיט איהם געאַרבייט צוזאַמען פאַר דער מלחמה און אויב ער האָט גערעדט וועגען ברעכען ביינער איז ער פעהיג צו דעם.

פּראָקוראָר ראַזווע: האָט איהר, ווי עס האָט נעכטען געזאָגט ביערזשאַלקאָווסקי, רעדאַנירט אַן אויפרוף?

עס הויבט זיך אויף אַ שטורם, ווייל ביערזשאַלקאָווסקי האָט נעכטען ניט געזאָגט וועגען קיין שום אויפרוף, ער האָט נאָר געזאָגט אַז פּאָפּיעל האָט אַריינגעשטעלט אין דער רעזאָלוציע עטליכע ווערטער וועגען פּאַמערן.

דער עדות לערנט דעם פּראָקוראָר דעם אונטערשיד צווישען אַ רעזאָלוציע און אַן אויפרוף.

פּראָקוראָר: האָט איהר געזעהן דעם בעפעהל צו אַרעסטירען אייך?

עדות: ווען מיניסטער סקלאַדקאָווסקי האָט אַרויסגעגעבען דעם בעפעהל איז ניט געווען קיין שום פולמאַכט פון אויספאָרשונגס-ריכטער, אַרעסטירט איז דער בעפעהל געווען צום געוו. דעפּוטאַט הגם איך בין געווען צוויי מאָל דעפּוטאַט, עס איז אויך ניט געווען אָנגעוויזען אין וואָס איך ווער בעשולדיגט.

— צי איז ניט געווען דערמאָהנט די אַרט. 100 און 101?

שטימען אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק: — ניין! ניין!

פּראָקוראָר: אויף די מיטינגען דעם 14-טען סעפּטעמבער האָט מען ניט גערעדט וועגען מאַרש אויף וואַרשאַ?

עדות: מען האָט קודם כל געפאָדערט רייניגע וואַהלען. צו וואָס האָט מען געבראַכט אַ מאַרש אויף וואַרשאַ אַז מען האָט דאַן געהאַט וואַהלען-אַרבייט.

— אָבער מען האָט גערעדט וועגען וואַרשאַ?

— עס זענען געווען פאָדערונגען צו רופען אַ סיים-סעסיע, אָבער דאָס איז געווען ניט אַקטועל, ווייל דער סיים איז אויפגעלעזט געוואָרען.

— אַלס דאַוואַצאַ פון נ.פ.ר. ווייסט איהר דאָך געוויס..

— וואָסערער דאַוואַצאַ? דאָס איז אַ מיליטערישער טערמין, איך בין געווען פּרעזעס פון נ.פ.ר.

— אין וועלכע שטעט זענען [illegible] בעשטימט מאַניפעסטאַציעס דעם 14-טען סעפּטעמבער?

דער עדות רעכענט אויס.

— און אין קאַטאָוויץ?

— צוליב דעם וואָס קאָרפאַנטי האָט דאָרט אָרגאַניזירט אויף אַ ברייטען קרייז די אַקציע, האָט צענטראָלעוו אָפּגעטרעטען.

— אין וועלכע שטעט האָבען די פּ.פּ.ס. און נ.פ.ר. געזאָלט אָרגאַניזירען?

— טאַרון, וואַנבזשעזנאַ, כעלמנאַ, בידגאָשטש גרודזשאָנדז.

— און דאָס בינדט איהר ניט מיט׳ן ווילען צו מאַרשירען?

— איך ניט. דאָס ווילט איהר מיר איינרעדען. אַ גרויס אויפּרוהען האָט אַרויסגערופען אין זאָל דאָס

עדות-זאָגען פון געוועזענעם פּרעמיער באַרטעל

אַדוו. בערענסאָן: איך ווענד זיך צו אייך אַלס געוו. פּרעמיער און פּראָפעסאָר און שטענדיגער איינוואוינער אויף די צפון-מזרח קרע[illegible], צי איז אייך בעוואוסט אַז די רעוואָלוציאָנערע אַקציע פון צענטראָלעוו האָט געזאָלט שלעכט ווירקען אויף די בעציהונגען מיט די מינדערהייטען?

עדות פּראָפ. באַרטעל: איך ווייס ניט פון אַזאַ צוזאַמענהאַנג. ביז׳ן אָפּטרעטען פון מיין אַמט איז אַזאַ אַקציע ניט געווען.

— צי האָט איהר געהאַט צו טון מיט אַן אָפּאָזיציע אַלס פּרעמיער?

— געוויס.

— האָט די אָפּאָזיציע זיך בעצויגען צו אייך רעוואָלוציאָניסטיש און געצילט צו אַן אַטענטאַט, צי איז געווען אַ פּאַרלאַמענטאַרישע אָפּאָזיציע?

— איך האָב אָפּגעטרעטען אין אַפּריל 1929. איך בין נאָכדעם געווען אין אויסלאַנד. ווען איך בין צוריקגעקומען און בעשלאָסען זיך צוריקצוציהען פון פּאָליטישען לעבען, בעת מיין אָפּוועזענהייט האָבען זיך די פּאָליטישע בעציהונגען שטאַרק פערשאַרפט, איך בין גערופען געוואָרען צום פּרעזידענט איך האָב געוואוסט אַז דער פּרעזידענט האָט קאָנפערירט מיט פערשידענע פערזאָנען, און עס האָט זיך דאַן גערעדט וועגען ענדערען די קאָנסטיטוציע.

איך האָב פערשטאַנען אַז דאָס איז די הויפּטזאַך צו ערלעדיגען. ניט גערן, נאָר אונטער אַ מאָראַלישען דרוק האָב איך מסכים געווען איבערצונעהמען די מיסיע צו פאָרמירען די רעגירונג. די פּרעסע האָט מיך פערשידען אויפגענומען, די פּ.פּ.ס. גינסטיג, די נאַראָדאָווע ריכטונג האָט מיך אויפגענומען — זויער. איך האָב דעם איינדרוק, אַז מיין איבערנעהמען די רעגירונג האָט אַרויסגערופען אַ געוויסע געשפּאַנטקייט, איך קאָן ניט זאָגען, אַז די אָפּאָזיציאָנעלע ריכטונגען זאָלען האָבען געגעבען צו פיהלען אַ רעוואָלוציאָנערע שטימונג, דאָס איז ניט געווען.

מיין מיינונג איז אַז דעפּ. פּוטעק האָט גענומען ערנסט אַ וויץ.

דער עדות רעדט ווייטער וועגען בידזשעט און זאָגט, אַז יעדע רעגירונג ווערט קריטיקירט פון דער אָפּאָזיציע.

אַדוו. בערענסאָן פרעגט דעם עדות, צי ער האָט אַלס שעף פון דער רעגירונג בעקומען ידיעות אַז צענטראָלעוו האָט צווישען זיך רעוואָלוציאָנערע עלעמענטען.

דער עדות ענטפערט אַז וואָס עס איז פאָרגעקומען בעת זיין אָפּוועזענהייט ווייסט ער ניט.

דער פּראָקוראָר מאַכט אויפמערקזאַם מען זאָל דעם עדות ניט שטעלען קיין איבעריגע פראַגען.

אַדוו. בערענסאָן ענטפערט, אַז די פראַגען זענען ניט איבעריג, ווייל לויט בעשולדיגונגס-אַקט האָט זיך דער אַטענטאַט געגרייט אין 1928.

עדות: איהר פערלאַנגט מיט אַן אמת פון מיר צופיל.

אַדוו. בערענסאָן (אָנווייזענדיג אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק): פון זיי פערלאַנגט מען מעהר.

עדות: אַ סך זאַכען איז מיר שווער צו געדענקען.

דער בעשולדיגטער ליבערמאַן שטעלט דעם עדות אַ רייהע פראַגען וועגען דער בעציהונג פון די אָפּאָזיציאָנעלע פּאַרטייען צו באַרטעלס רעגירונג, וועגען איבערשרייטונגען אין בידזשעט אין מלוכה-טריבונאַל.

דער פּראָקוראָר שטעלט פעסט, אַז אין בעשולדיגונגס-אַקט זענען ניט צוגעלעגט קיין שום דאָקומענטען וועגען דעם.

ליבערמאַן גיט דורכ׳ן אַדוו. גראַלינסקי איבער דעם אָריגינאַל פון בריף פון מיניסטער טשעכאָוויטש צו דער סיים-קאָמיסיע וועגען בידזשעט-איבערשרייטונגען די מיינונג פון מלוכה-טריבונאַל און סיים-דרוק מיט׳ן בעריכט פון דער אויספאָרשונגס-קאָמיסיע.

דער עדות ענטפערט אויף איינצעלנע פראַגען פון בעשולדיגטען פראַגער.

דער עדות ווערט נאָך בעוואָרפען מיט פראַגען פון פּראָקוראָר און פערטיידיגער.

נאָכדעם ווי עס ווערען אויסגעהערט אַלס עדות דער פּרעזעס פון נ.פ.ר.ישען סיים-קלוב ראַדישטשאַק און געוו. פּ.פּ.ס.ישער דעפּוטאַט הויזנער ווערט אויסגעהערט דער עדות, דער

לאָדזער שטאָט-פּרעזידענט זשעמיענצקי

ער דערצעהלט וועגען דער ראָל, וואָס צענטראָלעוו האָט געשפּילט.

ווייטער גיט ער איבער אַז אין פּ.פּ.ס. איז ער געווען פון די וועלכע האָבען זיך אַמלענגסטען מישב געווען וועגען איבערגעהען צו אַן אָפּאָזיציע. ער איז אָבער געקומען צו דער איבערצייגונג אַז מען מוז איבערגעהן צו אָפּאָזיציע, ווייל מאַרשאַל פּילסודסקי איז אַרונטער אונטער׳ן איינפלוס פון דיקטאַטאָרישע טענדענצען און די פּ.פּ.ס. זענען געבליבען טריי דער דעמאָקראַטיע.

ווען פּראָפ. באַרטעל האָט פאָרגעלעגט די פּ.פּ.ס. מיניסטאָרען-פּאָרטפעלען האָבען די פּ.פּ.ס. געשטעלט אַ רייהע פּאָסטולאַטען וואָס זענען נאָך פּראָקלאַמירט געוואָרען פון דער לובלינער רעגירונג. באַרטעל האָט אָבער די פּאָסטולאַטען אָפּגעוואָרפען.

צום סוף האָבען די פערטיידיגער געמאָלדען, אַז זיי זאָגען זיך אָפּ פון די עדות: דאַשינסקי, וואָזשניצקי, און לימאַנאָווסקי צוליב זייער קראַנקהייט.

דערמיט האָבען זיך פערענדיגט די נעכטיגע געריכטס-פערהאַנדלונגען.

סעסיע פון פעלקערבונד-ראַט אין פּאַריז

אויסצוגלייכען דעם קאָנפליקט צווישען יאַפּאַן און כינע

די יאַפּאַנ[illegible] אויף דער סעסיע: יאָשיזאַוואַ (לינקס) און מאַזודעירא

פּאַריז, 18. (פּאַט). די אַרבייט פון פעלקערליגע-ראַט ווערט ווייטער געפיהרט אין געהיים.

היינט פריה האָט דער ראַט אָפּגעהאַלטען אַ פערטרויליכע זיצונג אויף וועלכע עס איז אָפּגעגעבען געוואָרען אַ בעריכט וועגען די אונטערהאַנדלונגען מיט די פאָרשטעהער פון יאַפּאַן און כינע, וואָס האָבען ניט געגעבען קיין שום רעזולטאַט.

נאָכמיטאָג איז פאָרגעקומען נאָך אַ פערטרויליכע זיצונג, וואָס האָט אויך ניט געגעבען קיין רעזולטאַט.

היינט זאָל פאָרקומען אַן עפענטליכע זיצונג.

אויף דער לעצטער זיצונג האָט דער פערטרעטער פון יאַפּאַן געזאָלט אין נאָמען פון זיין רעגירונג אָפּגעבען אַ פערזיכערונג וועגען אָפּהיטען די אונבעריהרליכקייט פון דער כינעזישער טעריטאָריע. נאָכמיטאָג איז אָבער אָנגעקומען אַ ידיעה אַז יאַפּאַן האָט פערנומען טשיטשיקאַרי, וואָס קאָמפּליצירט די פראַגע, ווייל די דאָזיגע שטאָט געפינט זיך אויפ׳ן שטח, וואָס שטעהט אונטער׳ן איינפלוס פון דער סאָוויעטישער רעפּובליק.

זיצונגס-זאַל פון פעלקער-בונד-ראַט אין פּאַריז

דער לאזונג פון באיקאט

אין די לעצטע פאר טעג הויבען שוין אן די ענדעקישע צייטונגען זיך מודה זיין, אז די סטודענטישע עקסצעסען זענען לכתחילה נישט געווען קיין עיקר זאך, נאר בלויז א מין אובערטיורע צו א ווייטערדיגער אקציע געגען יודען. די דאזיגע אקציע דארף שטרעבען צו אנ'עקאנאמישען און פאליטישען באיקאט געגען יודען.

ארויסגעקומען איז דער כעס געגען יודען, פערשטעהט זיך, דערפון, וואס יודען מאכען נישט מיט די אפאזיציע געגען יודען. ס'חזרט זיך איבער, הייסט עס, די מעשה יאגעלא. ווען נישט די מלחמה, זאגען די ענדעקישע צייטונגען. וואלט מען מיט יענעם באיקאט שוין גאנץ ווייט אוועק, נאר ס'האט געשטערט צוערשט די מלחמה נאכדעם די וויכטיגקייט צו ארגאניזירען די ניי־אויפגעשטאנענע פוילישע רעפובליק, און איצט אז ס'איז שוין ברוך השם אלץ כשר'ה און קיין אנדערע דאגות האט מען נישט, קען מען שוין ווידער דערוועקען די יודען־פראגע און נעמען זיך צום „להשמיד".

ווען דאס וואלט געווען דער גאנצער אמת, וואלט פאר אונז. יודען, געווען גאנץ טרויעריג. ווארום אויב ביי אקטיווע ארויסטריטען זענען די ענדעקעס כמעט פולשטענדיג איזאלירט און סיי די סאנאציע, סיי דער סאציאליסטישער לאגער, צוזאמען מיט די עקסט־ליבקע, טרייסלען זיך אפ פון דער מינדעסטער בעטייליגונג אין געשלעגען און כוליגאנעריי, איז אבער די לאגע גאנץ אנדערש ביי עקאנאמישען באיקאט.

קוים וועט מען ארויסנעמען דעם אלטען פערזשאווערטען לאזונג „סוואי דא סוועגא", וועט ער איצט א צוגעשלייפטער מיט דער איצטיגער נאציאנאליסטישער שטימונג וואס האט בעהערשט די גאנצע וועלט, בעקומען גאר א פרישען גלאנץ און שארף. אויף אויסמיידען א יודען זענען פערהאן א סך מעהר בעלנים, ווי אויף שלאגען א יודען, שוין דערפאר אליין, וואס דא קען דאך דער פאליציאנט קיין דעה נישט זאגען...

די מעשה איז אבער. וואס דאס איז נאך נישט דער פולער אמת. ס'איז דאך קודם כל א ליגען, אז איצט איז שוין אלץ כשר'ה אין מ'האט שוין קיין אנדער דאגה נישט, ווי נאר רודפן דעם יודען. די ענדעציע איז איצט שטארק אנגאזשירט אין איהר קאמף פאר דער מאכט און דער יודען־באיקאט וועט (איהר זיכער נישט דערנעהנטערען אויף קיין איינציגען שריט צום בעלווערער. דאמאלס, אין די צאר־ישע צייטען, איז די פראקלאמירונג פונ'ם באיקאט געווען אנ'אויסדרוק פון אנמעכטיגער נקמה פון אזוינע, וואס האבען שוין סיי־ווי נישט געהאט וואס צו פערלירען. נאך דער מלחמה איז אבער דער באיקאט אויטאמאטיש אפגעשוואכט געווארען, ווייל אין יענער פארם איז ער געווארען אנ'אנאכראניזם. מ'איז אליין געווארען די הערשערס פון דער לאגע און מ'האט געקענט יודען צוקוועטשען אויף א ברייטערען אופן, דורך מעהר ווירקענדיגע מיטלען, ווי פאסט עס זיך באר־יש מאכען מיט אזוינע קלייניגקייטען, ווי אפטרייבען א קונה פון א יודישען קרעמעל?

דער עיקר ציל אבער איז טאקע דער קאמף פאר דער מאכט, דער גערא־נגעל געגען דער סאנאציע. סיי די איצטיגע געשלעגען און סיי דער אנגעזאגטער באיקאט זענען דאך באמת מסוגל צו מאכען אין דער וועלט א שלעכטען שם סיי דער פוילישער רעפובליק און סיי נאך מעהר דער איצטיגער רעגירונג. חוץ דעם וועט עס אויך ציהען די אויפמערקזאמקייט פון דער רעגירונג צום דאזיגען געביט און שאפען א צוטומלעניש אויף די איבעריגע פראנטען פונ'ם פאליטישען קאמף, ס'וועט אויך ארויסרופען אנ'אויפרעגונג ביי די יודען און ממילא אנ'אומצופרידענהייט מיט דער סאנאציע, וועלכע האט אומדירעקט גורם געווען דערצו.

אט דאס וויל מען דערגרייכען. דעריבער דארף די רעגירונג דעם ענין נעמען א סך ערנסטער, זי דארף עס בעטראכטען פאר איהר אייגענער זאך, זי מוז די התחלות פון דער באיקאט־אקציע פאראליזירען מיט דער זעלביגער ענטשידענקייט און ענטשלאסענקייט, ווי די פרובען פון פיזישע אנפאלען.

די רעגירונג איז פעראינטערעסירט, צוליב איהר אייגענעם פרעסטיזש, צו בעווייזען, אז זי לאזט זיך נישט פראוואצירען, אז זי היט אפ איהרע בירגערס נישט בלויז פון קלעפ, נאר אויך פון כלערליי שיקאנעס.

דערווייל האט מען נאך נישט געהערט, אז אנ'ענדעק זאל באיקאטירען א סאנאטאר, אפילו סאציאליסטען זא יזאלירען זיך נישט אין טאג — טעגליכען לעבען פון דער בורזשואזיע, ווייל אלע פארטייען און פאליטישע גרופירונגען זענען דאך סוף־כל־סוף צווישען זיך געבונדען מיט טויזענטער פעדים פון לעבען־אינטערעס. זענען דאך אלע בירגערס בלויז אטאמען פון איין גאנצען מלוכה־ארגאניזם, נישט געקוקט, וואס זיי אונטערשיידען זיך צווישען זיך מיט זייערע פנימער, כאראקטערען, שטימונגען און וועלט־בענעהם, פונקט אזוי זענען אויך יודען. אויב „סוואי דא סוועגא", איז דער יוד אויך אנ'אייגענער, מיט געוואלד אנ'אייגענער, ווייל ער אטעמט די זעלביגע לופט און לעבט מיט די זעלביגע אינטערעסען.

אט די פרינציפען מוזען מיט'ן גרעסטען אויטאריטעט פון דער מאכט אדורכגעזעצט ווערען אין פוילישען לעבען, אלע אינטריגעס, וואס בעצוועקען אפצושוואכען די גאנצקייט און אייניגקייט אין דער פוילישער רעפובליק, מוזען באלד אין אנהויב דערשטיקט ווערען.

פ. ה.

„אויפ'ן ענדעקישען פראנט אהן שינוים"

דער שווינדעל וועגען כלומרשטער אנטי־פוילישער פראפאגאנדע פון די יודען ווערט ווידער געלאזען אין גאנג

א טאג־צוויי האט דער ארגאן פון הויפטשטאב פון דער יודען־העצע, די „גאזעטא ווארשאווסקא" געשווינגען. ס'איז אבער געווען א מעות צו מיינען, אז די ענדעציע האט געמאכט וואפענשטילשטאנד. אין נעכטיגען נומער הויבט זיך אן א נייע אנטי־יודישע עפאנזיווע. עס פאסירט דאס. וואס מ'האט געקאנט ערווארטען. דער שטורם פון פראטעסטען, וואס האט זיך אויפגעהויבען איבער'ן לאנד געגען די מעשים־תעתועים פון אונזער היימישער שווארצער מאה, ווערט — פונקט ווי שטענדיג — אויסגענוצט אלס נייע העץ - געוועהר געגען די יודען: דאס האבען דאך די יודען אינטערנענומען א קאמפאניע געגען פוילען!

ברענענדיג די ידיעה וועגען דער פראטעסט בעוועגונג אין אמעריקא געגען די ענדעקישע עקסצעסען שרייבט דאס בלאט:

„פון די דאזיגע אינפארמאציעס איז צו דרינגען, אז די יודען בעמיהען זיך נישט נאר צו מאביליזירען געגען אונז די עפענטליכע מיינונג פון דער וועלט. נאר זיי וואלטען אפילו געוואלט ברענגען צו א דיפלאמאטישער אינטערווענץ מצד די פעראייניגטע שטאטען, מיר מוזען דעריבער אויפקלערען די יודען, אז די צייט פון דיפלאמאטישע אינטערווענצען, וואס שטאמען פון אל־

וועלטליכען יודענטום איז פאריבער ענטגילטיג און אזא אינטערווענץ, ווען עס וואלט צו איהר געקומען, וועט זיך אנשטויסען אויף א געהעריגען אפשניט און וועט בעהאנדעלט ווערען אזוי ווי זי פערדינט. די אמעריקאנער יודען, ווייזט אויס, גיבען זיך נישט אפ קיין רעכענונג פון די טיפע ענדערונגען, וואס זענען אין פוילען פארגעקומען און בעטראכטען אונז אלס פאלק, וואס וועט זיך לאזען טרעטען אויפ'ן קאפ"...

די ענדעציע, ווי מיר זעהען, שפילט ווייטער די אומגעלומפערטע ראלע, מיט וועלכער זי מיינט נאך עמיצען צו פערבלענדען. די ענדעציע איז דאך די בעשיצערין און פערמיידיגערין פון דעמאקראטיע — נישטא קיין גרעסערע און לעכערליכערע איראניע! זי שטעלט זיך איין פאר רעכט און גערעץ — דער גרעסטער און נארישסטער חוזק, וואס מיר קאנען היינט זעהען אין פוילען, און זי טרעט עס ארויס אלס פערטיידיגערין פון פוילענס כבוד, אט די הפקר־פארטיי, וועלכע מאכט דורך איהרע ווילדע, אונמענשליכע מעשים צו שאנד און צו שפאט פוילענס נאמען פאר דער וועלט. נישט פון יוד־ישע. נאר דווקא פון פוילישער זייט איז ביי דער געלעגענהייט פון די איצטיגע געשעהענישען אנגעוויזען געווארען, אז די עקסצעסען ברענגען

פאר פוילען דעם גרעסטען מאראלישען און פאליטישען שאדען, און א דאנק די טאטען פון א הייפעל צובושעוועטע מענשען־שונאים ווערט פוילען קאמפראמיטירט אין די אויגען פון דער ציוויליזירטער וועלט.

ווייטער ערקלערט דאס בלאט, פון וואסערע קוועלען עס נעהמט זיך דער ענדעקישער אנטיסעמיטיזם, ער טראגט נישט קיין „נעפיהלס־נאטור, נאר ער שטאמט קודם כל פון דער ראליע און פון דער בעדייטונג, וועלכע די יודען האבען אין דער וועלט און ביי אונז". די יודען שטרעבען, אז די פאלקען זאל פאליטיש, נאציאנאל און ווירטשאפטליך זיין וואס שוואכערער, און דעריבער וועט דער קאנפליקט נישט אויפהערען, נאר ער וועט דויערען שטענדיג און אהן אויפהער און כדי צו בעווייזען, אז דער קאמף הערט נישט אויף, ברענגט די „גאז. ווארש." א בעריכט א. ג. „אויפ'ן סטודענטישען פראנט אהן שינוים", אז די סיטואציע אויף די הויכשולען איז נישט געענדערט, אז די יוגענד איז ווייטער דעצידירט צו קעמפען פאר „נומערוס קלויזוס, מיט איין ווארט — די שלענער־רעזערוועען זענען נישט אפגעפיהרט געווארען אין די קאזארמעס, נאר זיי שטעהען גרייט איבערצוגעהן אין אפענזיווע... אויף די יוד. קראמען און שויפענסטער

די קאסטע פון די גענעראל־דירעקטארען

מיט וועלכע מ'אינטערעסירט זיך איצט שטארק אין דייטשלאנד

(קארעספאנדענץ פון בערלין)

אין דייטשלאנד אינטערעסירט מען זיך איצט שטארק מיט די מענשען, וועלכע טראגען דעם הויכען טיטול גענעראל־דירעקטארען, וועלכע שטעהען בראש פון אונטערנעהמונגען, וואו עס זענען בעשעפטיגט טויזענטער און צעהנדליגער טויזענטער ארבייטער און בעקומען געהאלטען, וואס גרייכען אין די הונדערטער טויזענטער.

צוויי און א האלב מיליארד מארק דאס איז די סומע פון די געהאלטען, וועלכע עס בעקומען די הערן גענעראל־דירעקטארען, דירעקטארען, מיטגלידער פון אויפזיכטס־ראטען. מיט די דאזיגע מענשען, וועלכע פערשלינגען א יאהר א גרעסערע סומע, ווי עס מאכען אויס די דייטשע צאהלונגען לויט דעם יאנג פלאן, האט זיך פעראינטערעסירט לעצטענס די דייטשע געזעלשאפט.

ריכטיגער נאך די סקאנדאלען מיט דער דאנאט־באנק און מיט דער דרעזדענער באנק. ערשט דעמאלט איז מען געוואויר געווארען, אז דער דירעקטאר פון שטאל טרעסט בעקומט 600000 מארק א יאהר, אז דער גענעראל־דירעקטאר פון א שיף־קאמפאניע האט א האלבען מיליאן א. א. וו. ערשט דעמאלט האט מען אנגעהויבען צו רעדען וועגען די פערזאנען, וועלכע בעווייזען צו זיין איינציגע מיטגלידער אין 40 אויפזיכטס־ראטען און אומעטום בעקומען שעהנע געהאלטען, אז אזא יאקוב גאלדשמידט איז געווען מיטגליד אין נישט וועניגער פאר 100 אזעלכע ערטער און ער האט אומעטום בעקומען פענסיע.

דעמאלט זענען אויך אריינגעדרונגען אין ברייטען פובליקום קלאגען וועגען לעגענדעס פון לעבענס שטייגער, וועלכען עס פיהרט דער דירעקטאר פון דער דרעזדענער באנק גוטמאן, אז אין דער צווייטער האלפטער ווילע, וועלכע ער האט הינטער בערלין, געפינט זיך א פרעכטיג איינגעארדענטע קינא פאר גוטמאנ'ען און זיין פאמיליע, און אז פערלאזענדיג דעם פאסטען אלס דירעקטאר פון דער דרעזדענער באנק, איז ער שולדיג געבליבען די סומע פון 15 מיליאן מארק, וועלכע קיינער נאטירליך רעכענט נישט מעהר פון איהם צו זעהען צוריק.

די בעשרייבונג פון דער קייזערליכער ווילע פון די בריעמענער אינדוסטריעלער לאבוזען האט אויך נישט וועניג ארט פערנומען אין די בלעטער, דערביי האבען זיך די בעשרייבונגען בעוויזען גראד דעמאלט, ווען די ברידער לאבוזען האבען זיך שוין

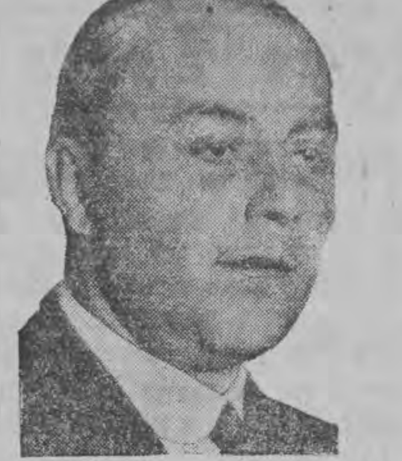

גענ. דירעקטאר קאצענעלענבאגן איז ארעסטירט געווארען

אפגעהיט פון זייער שטורמישע לעבען הינטער די קראטעס פון טורמע.

אייניגע זשורנאליסטען האבען אויפמערקזאם געמאכט עטעם פובליקום אז די הערן גענעראל־דירעקטארען האבען געהאט געגרינדעט א גאלף קלוב, וואו איינשרייבען זיך האט געקאסט נישט וועניגער פאר 3000 מארק. זעהר אינטערעסאנט זענען געווען די רעוועלאציעס וועגען דער טעטיגקייט פון די גענעראל־דירעקטארען פון גרעסטען דייטשען קאנצערן פון די ווארען־הייזער קארשטאט. דארט האבען די דירעקטארען אזוי גלענצענד אפעריערט, אז זיי האבען דערפיהרט די אונטערנעהמונג כמעט צו באנקראט און די אקציעס פון קארשטאט קאן מען איצט בעקומען צום שפאטפרייז פון 14 מארק א שטיק.

איצט איז ביי איטליכען אין מויל דער נאמען פון דעם גענעראל־דירעקטאר פון דעם גראנדיעזען ביער־קאנצערן שולטהייס פאצענהאפער הער קאצענעלענבאגען, ביז נישט לאנג האט איהם נאך

קיינער נישט געקענט, אבער צוליב דעם עקזיסטירט דאך די אינפליאציע, כדי בעריהמט צו מאכען די געהעריגע פערזאנען.

דער ה' גענעראל דירעקטאר קאצענעלנבאגען האט צו זיינע בעריזען־אפעראציעס אויסגענוצט, פערשטעהט זיך, די באנק־קרעדיטען. קאמערץ־ און פריוואט־באנק, ווי אויך די דאנאט־באנק האבען זיך ארייגעזעצט פאר ערנסט פעראינטערעסירט אין די געשעפטע פון דעם ביר־קאנצערן „שולטהייס פאצענהאפער", פערמאגט 106 ביער־האלעס; זיין ביר־ברויעריי פערנעהמט א שטח פון עטליכע הונדערט העקטאר. ער איז פעראינטערעסירט אין א גאנצער רייהע פערשידענע אנדערע אונטערנעהמונגען אין דער צאהל אויך אין דער גלאז־אינדוסטריע ער האט ארויסגעלאזט אויפ'ן מארק אין דעם יאהר 1928—1929 3 מיליאן; און אין שפעטערען שלעכטען יאהר 1929—1930 נאר 2,5 מיליאן העקטאליטער ביר.

דער גענעראל דירעקטאר האט פעסט געגלויבט, אז מענשען וועלען נישט אויפהערען צו טרינקען און איינגעקויפט די אקציעס אויף הויכע פרייזען, ער האט זיך אפילו נישט בעמיהט אנצופרעגען ביי דעם אויפזיכטס־ראט; ער האט אין דעם כלל געהאנדעלט, ווי אלע גענעראל דירעקטארען, געגען וועלכע די געזעלשאפטליכע מיינונג איז געשטימט שלעכט. די דאזיגע שלעכטע שטימונג פערשפרייט זיך אבער אויך אויף די אויפזיכטסראטען, וועלכע עסען אויף הונדערטער מיליאנען, וואס געהערען די אקציאנערען, און וועלכע ברענגען נישט קיין שום נוצען.

די פינאנץ־ און אינדוסטריע ביוראקראטיע האט אין דייטשלאנד איצט געבילדעט א בעזונדער זעהר מעכטיגען קלאס, און די גענעראל־דירעקטארען האבען געבילדעט א קאסטע, וועלכע האלט די מאכט איבער די זיי אנפערטרויעטע אונטערנעהמונגען, חי' א מזרח־הערשער איבער'ן לעבען פון זיינע אונטערטאנען.

אבער פאר די גענעראל־דירעקטארען און זייערע קרובים קומען איצט אן שווארצע טעג. סיי די רעגירונג, סיי די געזעלשאפט האט זיך גענומען איצט צו זיי ערנסט אבער ווער עס וועט זיגען אין דעם קאמף: די געזעלשאפט און די מאכט, צי די גענעראל־דירעקטארישע קאסטע — איז נאך ראיצט שווער צו זאגען.

ט. ק.

פון יודישען לעבען אין האלאנד

פראפ. ווייצמאן קומט קיין האאג. — ארעסטירט יונגעלייט פאר שענדען א יודישען דענקמאל

אמסטערדאם (יט"א) אין האלענדישען ראדיא האט דער יודישער רעפושאט דר. וואס, געהאלטען א פארטראג וועגען דער פערזענליכקייט פון דר. ווייצמאן און צוו. אנד. מיטגעטיילט, אז היינטיגע וואך וועט דר. ווייצמאן בעזוכען האאג, וואו ער וועט האלטען א רעפעראט וועגען דעם א"י־פראבלעם אין „דער „ליגע פאר אינטערנאציאנאלען שלום".

* * *

אמסטערדאם (יט"א) פאליציי האט ארעסטירט דריי יונגעלייט. דערין איין מיידעל, וועלכע האבען פאריגע וואך געשענדעט דעם דענקמאל פון בעריהמטען יודיש האלענדישען דרא. מאטורג הערמאן העירמאנס, וועגען וואס י. ס. א. האט שוין מיטגעטיילט. די דריי ארעסטירטע האבען זיך מודה געווען און ערקלערט, אז זיי האבען געהאנדעלט אלס פאשיסטען געגען דעם סאציאליסט הערמאנס.

* * *

אמסטערדאם (יט"א) דא האט געוויילט דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע ה' ה. פאריבשטיין, וועלכער האט מיט די היגע מזרחיסטען אפגעהאלטען א קאנפערענץ, אויף וועלכער עס זענען ארומגערעדט געווארען די מאטיוועו פון זייער אפאזיציע געגען דעם וועלט־מזרחי".

* * *

אמסטערדאם (יט"א) דאס נייע זונטאג־רוה־געזעץ אין אמסטערדאם זעהט פאר, אז יודישע געשעפטען, וואס זענען אום שבת געשלאסען, קענען זונטאג זיין אפען.

—:0:—

אַ מאָרד צוליב „ליבע“ און „אייפערזוכט“

אַ פּאַלעסטינער סענסאַציע

(ספּעציעלע קאָרעספּאָנדענץ)

סאַראַפענד איז אַ קליינער אַראַבּישער דאָרף נישט ווייט פון דער גרויסער באַהן סטאַציע לוד. זינ'ן דער צייט פון דער טערקישער ממשלה אין ארץ ישראל האָט קיינער וועגען דעם דאָזיגען דאָרף נישט געהערט. נאָך דער עראָבערונג פון די ענג־לענדער האָט מען ערשט וועגען דעם דאָזיגען נאָ־מען אָנגעהויבען הערען, ווייל אויף דער פּלאַכ־ע אַרום דעם דאָזיגען דאָרף זענען געווען די גרעסטע ענגלישע מיליטערישע לאַגער'ס. נאָך דער מלחמה, ווען אַ סך געוועזענע ענגלישע אָפיצירען און סאָלדאַטען זענען פערבליבען אין לאַנד אויף מיליטערישע און ציווילע פּאָסטענס, האָט זיך דאָ געגרינדעט אַן ענגלישע קאָלאָניע, וואָס בעשטעהט פון הויזער באַראַקען, און וועלכע עקזיסטירט ביז היינט.

אין דער דאָזיגער קאָלאָניע סאַראַפענד וואוינט אַן ענגלישער אינזשעניר דייוויס, וועלכער אַרבייט אין ירושלים, און יעדען זונטאָג קומט ער אַהיים און יעדען מאָנטאָג אינדערפריה פאָהרט ער צוריק קיין ירושלים, און אַזוי ווי אַ גרויסער טייל ענג־לישע קאָלאָניאַלע בעאַמטע האָבען ליב צו האַלטען אַראַבּישע מענער־דינער פאַר אַלע הויז־אַרבייט האָט אַזאַ דינער אויך געפונען ביי דייוויס אין הויז.

דער דאָזיגער איין־אויגיגער דינער, אַ פינף־און־דרייסיג יאָהריגער אַראַבער מיט'ן נאָמען יע־אַקוב באַסולאַ, האָט ביי דייוויסען געדינט גאַנצע פופצעהן יאָהר און זיין בעל־הבית איז פון איהם זעהר צופרידען געווען. און ווען אַ משרת געפינט חן ביי זיין ענגלישען בעל־הבית געהט איהם שוין גאָרנישט שלעכט. אויסער זיין געהאַלט בעקומט ער אויך עסען פון אַנדערע קלייניגקייטען; זיין נחלת אין דאָרף ברענגט איהם אויך עפּעס אַריין, אוי[ך] יע־אַקוב באַסולאַ האָט זיך געפיהלט נאָר מעשה גביר, ער האָט חתונה געהאַט מיט אַן אַראַבּיש מיידעל פון פופצעהן יאָהר, האָט זיך געקליידעט אייראָפּעאיש.

אין אַ שעהנעם טאָג איז אין סאַראַפענד ער־שינען אַ יונגער אַראַבער פון סאַלט (עבר הירדן) פון 20 יאָהר אַלט. ער איז געווען שעהן און גע־שטאַלטיג און האָט געזוכט אַרבייט. ער האָט זיך באַלד בעקאַנט מיט דייוויס דינער יעאַקוב וועלכער האָט זיך אין איהם באַלד „פערליבט“. די שעהנקייט פון דעם עבר הירדנ'ער יונגען בעדואי־נער האָט יעאַקובען איינגאַנצען צוגענומען און ער האָט איהם זעהר שטאַרק מקרב געווען. ער האָט איהם געגעבען עסען און טרינקען און אַפילו איהם געקויפט אַ פּאָר שיך. די פריינדשאַפט האָט זיך געצויגען אַ היבשע צייט, דעם יונגען מיכאל פער־דראָס איז אָבער הפנים מיאוס געוואָרען די גע־זעלשאַפט פון דעם איין־אויגיגען עראָטישען יע־אַקוב, וועלכער האָט דעם אָר'מען שגץ אויסגענוצט פאַר שמוציגע צוועקען פאַר'ן עסען, וואָס ער האָט איהם געגעבען און ער האָט זיך אָנגעהויבען חבר'ן מיט אַן אַנדערן אַראַבער פון דעם נאָהענטען דאָרף ראַמלע. יעאַקוב באַסולאַן, האָט די מעשה זעהר געקרענקט און די אייפערזוכט האָט אין איהם שטאַרק געבּרענט. ווען ער פלעגט דעם „געליבטען“ זיינעם, זעהן אין דער געזעלשאַפט פון דעם אַנדערען, פלעגט ער איהם מוסר'ן און סטראַשען. יענער פלעגט איהם אָבער ענטפער'ן: „איך קען געהן מיט וועמען איך וויל, איך בין נישט דיין ווייב“.

ביי יעאַקובען אין מוח האָבען זיך אָנגעהויבען צו וועבען פּלענער, ווי זיך נוקם צו זיין אָן זיין געליבטען מיכאל'ן, וואָס איז איהם געוואָרען „אונגעטריי“. ער האָט געטראַכט און געפּלאַנעוועט ביז — אין אַ זונטאָג ווען זיינע בעלי־בתים זענען אַוועקגעפאָהרען קיין יפו צום ים, זיך באָדען, האָט ער זיך מיט צרות איינגעבעטען ביי מיכאל'ן, ער זאָל קומען צו איהם אין סאַראַפענד מיט איהם צוזאַמען עסען. דער שעהנער מיכאל, וואָס האָט קיין אַהנונג נישט געהאַט, וואָס ביי זיין ליבהאָבער אין האַרצען טוט זיך, איז געקומען צו גאַסט און דאָרט האָט יעאַקוב קיין סך שהיות נישט געמאַכט: ער האָט אַרויסגענומען דעם רעוואָלווער פון זיין בעל־הבית שופלאָד און זיין „אונטרייען“ געליבטען אַ־וועקגעלעגט אַ טויטען מיט איין שאָס. און כדי דער טויטער קערפּער זאָל נישט דערקענט ווערן האָט ער קודם איהם אָפּגעשניטען די אויערען, אויסגעשטאָ־כען די אויגען און דערנאָך ערשט דעם גאַנצען קאָפּ אָפּגעשניטען און אַוועקגעפיהרט אויף אַ ביי־סיקעל קיין ראַמלע, וואו ער האָט איהם פערוואָרפען צווישען די בושעס. דעם קערפּער האָט ער דער־נאָך געפּרוּבט פערברענען מיט שפּירט און איהם בעגראָבען אויפ'ן הויף.

ווען זיינע בעלי־בתים זענען צוריקגעקומען האָבען זיי אויף זייער דינער גאָרנישט דערקענט. ער האָט זיך פערהאַלטען רוהיג און האָט סערווירט און בעדינט ווי געוועהנליך, אָבער צומאָרגענס אין דער פריה, ווען דייוויס האָט שוין געוואָלט אַוועק־פאָהרען קיין ירושלים, איז יעאַקוב צו איהם צו־געגאַנגען און איהם קאַלטבלוטיג ערקלערט, אַז ער האָט גע'הרג'עט אַ מענשען.

אויף דעם שטוינענדיגען און דערשראָקענעם קוק פון זיין בעל־הבית, האָט ער ערקלערט, אַז דעם פאַריגען טאָג, ווען אַלע זענען אַוועקגעפאָהרען איז געקומען עמיצער און געוואָלט אַריין אין הויז איהם הרג'ענען. ער האָט אָבער פערכאַפּט און יענעם פריהער געשאָסען.

עס פערשטעהט זיך, אַז דער מערדער איז באַלד מגולגל געוואָרען אין די הענד פון דער פּאָ־ליציי. עס זענען געמאַכט געוואָרען אויספאָרשונגען און דער שרעקליכער, גרויזאַמער מאָרד איז פעסט־געשטעלט געוואָרען.

דער מערדער האָט דערנאָך געפּרובט טענה'ן, אַז זיי האָבען זיך ביידע געפּאָרט מיט'ן רעוואָל־ווער און יענער איז דערשאָסען געוואָרען אומגערן. אָבער עס זענען ערשינען עדות, וועלכע האָבען פערזיכערט, אַז צווישען דעם איין־אויגיגען יעאַקוב באַסולאַ און דעם ערמאָרדעטען מיכאל זענען גע־ווען געשלעכטליכע בעציהונגען, און אַז דער מאָרד איז בעגאַנגען געוואָרען צוליב אייפערזוכט און נקמה.

דער פערטיידיגער פונ'ם מערדער, אַאוני ביי אַבּדול־האדי, דער בעוואוסטער אַראַבּישער אַד־וואָקאַט, האָט אַ דאַנק זיין ריהרענדע און איבער־צייגענדע רעדע געראַטעוועט דעם בעשולדיגטען פון דער האַרבסטער שטראָף.

דער „אייפערזיכטיגער“ ליבהאָבער יעאַקוב באַ־סולאַ איז פער'משפט געוואָרען צו פופצעהן יאָהר אַרעסט און שווערע אַרבייט.

אפרים גאָלדשטיין.

ער האָט „אַביסעלע“ חתונה געהאַט

פערונגליקט און שאַנטאַזשירט אַ לובלינער יוד. מיידל און ענטלאָפען

דער פערשוין הייסט אשר פרידמאַן און שטאַמט פון קאָוועל

פון לובלין שרייבט מען:

דער „העלד“ פון דער געשיכטע איז דער 29־יעהריגער אשר פרידמאַן, אַ הויכער, בלאָנדער יונ־גערמאַן. ער שטאַמט פון קאָוועל, אויך אין לובלין האָט ער אַ פאַמיליע. אין קעשענע טראָגט ער אַרום אַ גט. ער איז, הייסט עס, אַ גרוש. און דאָס איז אמת, עס איז אָבער אמת אויך, אַז דער גרוש האָט שוין בעוויזען אומגליקליך צו מאַכען אַ יודיש מיי־דעל פון לובלין.

אין קאָוועל האָט ער חתונה געהאַט און זיין פרוי האָט איהם געבוירען במשך 6 יאָהר 3 קינדער. האָט ער זיך אַרומגעזעהען ערשט איצט, אַז ער האָט געטון „אַ שלעכטען שידוך“, און ער האָט זיין ווייבעל געגעבען אַזעלכע „קעסט“, אַז זי האָט גאָט געדאַנקט, ווען דער פויגעל האָט איהר גע־געבען אַ גט.

אַ „בעפרייטער“ איז ער געקומען קיין לובלין, אַריינגעצויגען זיך צו זיינע אַ באָבע אויף שראָקאַ 34, און באַלד זיך געהייסען רעדען אַ שידוך, דער אומגליקליכער גורל איז געפאַלען אויף אַן אייגענע קרובה זיינע. אַ געוויסע ט. וו. זיין ברודערס אַ־שוועגעריץ, אַ מיידעל, וואָס האָט אַ גאַנץ לעבען גע־אַרבייט [illegible] אַ שטעלע ביי יענעם און אָנגעזאַ־מלט 250 דאָלאַר.

דעם 3־טען ה. ח. איז פאָרגעקומען די חתונה. פאַר אַביסעל געלד האָט ער געדונגען אַ דירה. אַביסעל געלד האָט ער גענומען, כדי צו דינגען אַ סקלאַד אויף קויהלען, 30 זל. האָט ער געגעבען געלד אויפ'ן סקלאַד, 150 זל. האָט ער געדאַרפט צוצאָהלען. האָט ער אָבער ערקלערט, אַז ער מוז פריהער פאָהרען קיין וואַרשא בעשטעלען אַ וואַ־גאָן קויהלען. האָט ער גענומען 200 זל. און אַוועק־געפאָהרען.

עס זענען אַוועק עטליכע טאָג און דער מאַן איז מעהר נישט צוריקגעקומען.

דאָס יונגע ווייבעל האָט אָנגעהויבען וואַרטען, פרעגען זיך ביי קרובים, ביי דער משפחה — אָבער, קיינער האָט נישט געוואוסט, וואו ער געפינט זיך.

אַרומקוקענדיג זיך אין שטוב האָט די יונגע פרוי דערזעהן, אַז איהר מאַנעלע האָט אויסגעליי־דיגט דאָס שופלאָד, צוגענומען איהר גאַנץ געלד, אַפילו די 1200 זל, וועלכע זי האָט נאָך געהאַט אין וואַליזקע און ענטלאָפען.

כדי צו פערדעקען זיין טאַט האָט ער אַריינגע־שריבען דער פרוי אַ קאַרטעל, אַז זי „זאָל זיך נישט זאָרגען“, ער האָט גענומען בלויז 200 זל. און נישט מעהר, אַזוי אַרום האָט דער פערשוין גע־פּרובט פערלויפען דעם וועג און איינרעדען דער פרוי זייער, אַז דאָס געלד האָט נישט ער גענומען, נאָר, אַז מען האָט עס איהר צוגע'גנב'עט.

מעהר לאָזט דער פערשוין פון זיך נישט הע־רען.

דער יונגערמאַן, ווי געזאָגט, טראָגט ביי זיך אַרום אַ גט אין קעשענע און וועט וואַהרשיינליך פּרובען אויך אַנדערש־וואו צו לאָזען זיך רעדען שידוכים און אַ „ביסעלע“ חתונה האָבען, כדי צו פּאַקען נאָך אַביסעל געלד. זאָל מען־זשע זיין פאָר־זיכטיג, און וואו דער דאָזיגער פערשוין וועט קומען זאָל מען איהם פערהאַלטען.

—:o:—

טראַגישע געשיכטע מיט אַ לעמבערגער יורישן סטודענט

און זיין קריסטליכע פרוי אין פּאַריז

פּאַריז.

עס איז אַן אויסערגעוועהנליכע געשיכטע, דער פּאַריזער רב איז געוואָרען שטאַרק פערוואונדערט פון דער געשיכטע. דער יונגערמאַן איז געשטאַ־נען אין בית־דין שטיבעל אַ בלאַסער, אַ דערשראָ־קענער און נאָך אַלץ נישט געקענט בערוהיגען זיך:

— וואָס זאָל איך טון?

— בערוהיגט אייך....

— וואָס זאָל איך טון, רבי?

די געשיכטע איז געווען אומגעוועהנליך. דער יונגערמאַן האָט געשטאַמט פון פּוילען, ער האָט שטודירט מעדיצין אין לעמבערג, דאָרט האָט ער זיך פערליבט אין אַ סטודענטין. זי איז געווען אַ קריסטין. האָבען זיינע עלטערן נישט צוגע־שטימט צום שידוך:

— ניין, קיינמאָל נישט!

— נישט פאַר אונזער לעבען!

איז די ליבע פון די צוויי יונגע מענשען גע־ווען שטאַרקער, ווי די ליבע צו די עלטערען און ביידע זענען אַנטלאָפען קיין פּאַריז און דאָ געמאַכט אַ ציווילע חתונה, אָבער אין אַ צייט אַ־רום האָט ער ערהאַלטען אַ טרויעריגע ידיעה:

— דעם טאָג פון זיין חתונה איז געשטאָרבען זיין פאָטער!

איז דער יונגערמאַן געוואָרען זעהר טרויעריג, ער האָט געפיהלט, אַז ער איז שולדיג אין דעם פאָטערס פריהצייטיגען טויט, נאָר עס איז שוין געווען צו ושפּעט. זיין קריסטליכע פרוי האָט גע־דאַרפט ווערען מוטער....

עס איז דורך אַ צייט. אַ יונגעלע איז געבוי־רען געוואָרען. און גלייך נאָכדעם איז אָנגעקומען פון פּוילען אַ שרעקליכע ידיעה:

— אין טאָג פון קינדס געבורט איז זיין מו־טער געשטאָרבען!

דאָס נייע אומגליק האָט איהם איגאַנצען צו־בּראָכען. ער איז געוואָרען אומרוהיג. זיין שלאָף איז אויף שטענדיג געשטערט געוואָרען. ער האָט געהאַט כסדר חלומות: דער טאַטע, די מאַמע, ביי־דע בעטען איהם:

— גיב אונז מנוחה!

— גיב אונז רוה, אַנטלויף ווי דו קענסט

— זיין לעבען איז געווען פערגיפטעט.

— וואָס זאָל איך טון?

— וואָס טון, רבי?

דער רב האָט לאַנג געטראַכט וועגען דעם שווע־רען פּראָבלעם. די קריסטליכע פרוי איז די מו־טער פון זיין קינד. דער יונגערמאַן האָט געבראַכען דעם דין, ער איז אומרוהיג, אומגליקליך, ער קען אַראָפּ פון זינען? וואָס טון!

דער רב האָט געשיקט רופען די קריסטליכע פרוי, זי איז געקומען אַ פערוויינטע:

— איך ווייס... איך ווייס, אַז איך בין מיין מאַנס אומגליק.... איך האָב אַזוי געוואָלט זיין גליק וואָס טון?

דער רב האָט גע'פּסקנ'ט:

— אָדער פערלאָז דיין מאַן אָדער בייט דיין גלויבען.

די קריסטין איז אַוועק. אין עטליכע טעג אַרום איז זי צוריקגעקומען צום רב:

— איך בין דעצידירט, איך האָב ליב מיין מאַן און מיין קינד. איך האָב זיך בעקענט אַביסעל מיט דער יודישער עטיק און מאָראַל... איך וויל ווערען אַ יודישע פרוי.

* * *

איצט גרייט זיך די קריסטליכע פרוי מגייר צו זיין. זי לערענט זיך פלייסיג יודישע דינים, זי קען שוין אַפילו אַביסעל דאַווענען. דער מאַן הויבט זיך אָן בערוהיגען. זיינע שווערע חלומות — גיט ער איבער — ווערען זעלטענער.

מיינע דריי וועגן פון שפּילן טעאַטער

פון לודוויג זאַץ

איז אייך איינמאָל איינגעפאַלען אַ טראַכט צו טון, וואָס אַ שוישפּילער דענקט אין דער צייט, ווען ער שטעהט אויף דער ביהנע פאַר אייך? האָט ער בלויז אין זינען זיין ראָליע, צי טראַכט ער גאָר פון עפּעס אַנדערש אין דער צייט, וואָס ער שפּילט?

וואָס הייסט?.. ווי קען מען דאָס שפּילען אַ ראָ־לע און טראַכטען פון עפּעס אַנדערש אין דער זעלבער צייט?

אוודאַי קען מען. טוט איהר דען נישט די זעל־בע זאַך?

וויפיל מענער קומען אַהיים צו זייערע ווייי־בער און בעגעגענען זיי מיט אַ גרויסער ליבע און צערטליכקייט. און אָט ערשט האָט ער זיך אַ קאַפּיטשקע אונטערגעשפּילט מיט אַן אַנדערער?.. אָדער פערקעהרט.

וויפיל ווייבער פּיעשטשען און חנדלען זיך מיט זייערע מענער און קושענדיג איהר אייגע־נעם מאַן טראַכט זי גאָר פון אַן אַנדערען?

אָדער וויפיל מאָל מאַכט זיך אייך, אַז איהר בעגעגנט זיך מיט אַ פריינט אָדער אַ פריינדין און מיט אַ ווילדען אויסגעשריי פון גליק און אַ שמייכעל אויף אייער פּנים, זאָגט איהר:

— אַך, ווי גליקליך איך בין דיך צו זעהען, אָבער אין דער זעלבער צייט טראַכט איהר ביי זיך, גאָט, ווי איך קען דעם מענשען נישט ליידען, ווי איך האָס איהם, אַזאַ גנב... אָבער אייער פּנים האַלט דאָס זעלבע זיסע שמייכעלע, וואָס פריהער און דריקענדיג צערטליך זיין האַנד, זאָגט איהר: „אויף ווידערזעהען“...

נאָך, אַזוי ווי ער געהט אַוועק, זאָגט איהר:

— טפו זאָל ער ווערען, נאָך איהם האָב איך געדאַרפט בעגעגענען...

נו, הייסט דאָס דען נישט געשפּילט טעאַטער?.

נו, אַז איהר טראַכט עפּעס אַנדערש און רעדט עפּעס אַנדערש, טאָ פאַרוואָס זאָלען מיר שוישפּילער נישט קענען טראַכטען פון עפּעס אַנדערש אין דער צייט, ווען מיר שפּילען?

[illegible]גען, ווי אַזוי איך שפּיל טעאַטער.

דער ערשטער וועג איז:

איך לעב זיך אַזוי שטאַרק אַריין אין דער ראָ־לע, וואָס איך שפּיל, מיט מיין גאַנצען האַרץ און מיט מיין גאַנצער נשמה, אַז איך לאַך מיט אמתען פערגעניגען, וויין מיט אמתע טרעהרען, שריי מיט אמתער אויפרעגונג, לייד מיט אמתע ליידען, און שטונדען לאַנג נאָך מיין שפּילען קען איך נאָך אַלץ נישט קומען צו זיך, פאַר יענעמס צרות און יענעמס ווייטאָגען, וועלכען כאַראַקטער איך האָב געשאַפען אין שפּילען. און אַן אמתען פערגעניגען קען איך נאָר האָבען דאַן, ווען דער עולם שפּילט מיט מיר מיט.

אַ צווייטער וועג פון שפּילען.

איך לאַך, אָבער מיין לאַך איז אַ געקינצעל־טער, איך וויין, אָבער מיט געשפּילטע טרעהרען, איך שריי, אָבער בלויז אָנגעשטרענגט, אָהן אייגע־נער איבערלעבונג, פערשטעהט זיך, אַז דאָס פּובּ־ליקום קען דעם אונטערשיד נישט דערקענען אַזוי שפּיל איך נאָר דאַן, ווען דער עולם זיצט נישט ווי מען דאַרף זיצען אין אַ טעאַטער, ווען מען הוסט און מען ניסט גלאַט אָהן אַ פּאַרוואָס... און טעאַ־טער, זאָלט איהר מיר מוחל זיין, האָט אין זיך אַזאַ אַנשטעקענדע קראַפט, אַז איינער גיט אַ הוסט, ענטפערט איהם דאָס גאַנצע פּובּליקום, ברוך הוא וברוך שמו, אמן...

עס קען זיין, אַז ביי מיין צווייטען שפּילען האָט דער עולם פּונקט אַזאַ פערגעניגען ווי פון דעם ערשטען, די אונרוהיגקייט אָבער פון דעם פּובּליקום רויבט אַוועק מיין פערגעניגען.

מיין דריטער וועג פון שפּילען.

(ווען איך בין קראַנק) אָט דאָס איז די גרעסטע טראַגעדיע פאַר מיר, איך שטעה אויף דער ביהנע און זינג וויציגע קופּלעטלעך, דער עולם לאַכט און האָט הנאה, אָבער קיינער ווייסט נישט, אַז מיין האַרץ ווערט צעריסען פון וועהטאָג און שרעק, אַז אָט, אָט, וועל איך פאַלען און נישט קאָנען ענדיגען די פאָרשטעלונג.

—:o:—

אַנטי־פאַשיסטישער פּראָפּאַגאַנדע־פליה

אין קאָנסטאַנץ האָט מען אַרעסטירט אַ דייטשען לופט־פליהער, וועלכער האָט געוואָלט אונטערנעמען אַ פּראָפּאַגאַנדע פליה געגען פאַשיזם איבער איטאַליע.

די בלוטיגע געשעהענישען אין אונגעני

אינטערווענץ פון די יוד. דעפוטאטען איז רומעניען

אויספארשונג פון יודישער פארלאמענט-קאמיסיע

בוקארעשט, (י.ט.א.) אין נאמען פון יודישען פארלאמענטארישען קלוב האבען די דעפוטאטען ד"ר מאקס דיאמאנט און ד"ר מאנפרעד רייפער איבערגעשיקט א דעפעשע דעם אינערן-מיניסטער ד"ר ארושעטאיאנו אין צוזאמענהאנג מיט די אנטיסעמיטישע געשעהענישען אין דעם שטעטעל אונגעני. די יודישע דעפוטאטען פאדערען געהעריג צו בעשטראפען די דארטיגע אנטיסעמיטישע רעדעל-פיהרעל, וואס האבען גורם געווען דעם בלוטיגען איבערפאל אויף דער פרידליכער יודישער פערזאמלונג. עס ווערט אויך געפאדערט צו שאפען אן'אויספארשונגס-קאמיסיע פאר די געשעהענישען מיט דער בעטייליגונג פון א פארשטעהער פון יודישען פארלאמענטארישען קלוב.

דעפ. ד"ר זינגער האט אין דער פראגע אויך פערזענליך אינטערווענירט אין אינערן-מיניסטעריום, וואו ער איז אויפגענומען געווארען דורך דעם וויצע אינערן-מיניסטער אמעסקו, דער לעצטער האט מיטגעטיילט, אז די אונטערזוכונג פון די מאכט-ארגאנען האט בעוויזען, אז דאס געשלעג איז פראוואצירט געווארען דורך... די יודען אליין און די שאסען, וואס זענען געווען בלויז אלארם-שאסען האט געגעבען נישט קיין אנדערער, ווי דער יודישער בירגערמייסטער, וועלכער זאל האבען אויף אזא אופן געוואלט וויזוקען „בערוהיגענד".

דעפ. ד"ר זינגער האט געענטפערט דעם וויצע אינערן-מיניסטער אמעסקו, אז זיין ערקלערונג בעפרידיגט איהם נישט און איהם גלייכצייטיג מיטגעטיילט, אז אין אויפטראג פון יודישען פארלאמענטארישען קלוב איז קיין אונגעני אפגעפאהרען דעפ ד"ר דיאמאנט, כדי אויפ'ן ארט דורכצופיהרען אן אויספארשונג וועגען דעם ענין.

מען דארף דערמאהנען, אז בעת דער שיסעריי אויף דעם פ. ר ווילונגס אווענד, וואס איז איינגעארדנעט געווארען דורך דער „קולטור-ליגע" אין אונגעני, זענען פון דער יודישער זייט שווער-פערוואונדעט געווארען 2 יודען און פיל לייכטע, דאגעגען מצד די קוויסטען זענען בלויז איניגע צושלאגען געווארען בעה די יודישע יוגענד האט זיי געשטעלט א ווידערשטאנד.

—=):O:(=—

די ארבייטסלאזיקייט איז ענגלאנד און דער נאציאנ. קאבינעט

ווער זענען די ענגלישע קאנסערוואטארען?

איצטער, אז עס הויבט אן רעגירען אין ענגלאנד דער נאציאנאלער קאבינעט פון ראמזיי מאקדאנאלד, אין וועלכען עס געהען אריין נאציאנאלע קאנסערוואטארס („טאריס"), נאציאנאלע ליבעראלען (פון הערבערט סעמועלס און דזשאן סיימאנס חדר), און נאציאנאלע ארבייטער (לייבאריסטען פון מאקדאנאלדס, סנאודענס און טאמאס חדר)), איז כדאי זיך פארצושטעלען די לאגע אין ענגלאנד, כדי צו וויסען, אויף וואס דער נייער קאבינעט האט זיך פערמאסטען.

מיט איין ציפער, מיט דער ציפער וועגען ארבייטסלאזיגקייט, קאן מען גרינג כאראקטעריזירען די איצטיגע לאגע אין ענגלאנד.

2 מיליאן 700 טויזענד ארבייטסלאזע זענען פערהאן אין ענגלאנד, דאס איז מיט 538.590 מעהר, איידער פאראיאהרען אין דער צייט. אין דער דאזיגער ציפער ליגט דער שליסעל צו דער ענגלישער פראבלעם, וואס דער נייער קאבינעט דארף זי פערענטפערען. ווערט זיך איהם איינגעבען אויפצוהויבען אין לאנד די אינדוסטריע אין דעם האנדעל אויף אזא מדרגה, אז די גרויסע ארמעע ארבייטסלאזע וועט ווערען אויפגעזויגען פון א „פראספעריטי", ווי די אמעריקאנער זאגען, דאס הייסט, פון אן אויפבליה אין ווירטשאפטס-לעבען, דענסטמאל וועט דער נצחון פון די קאנסערוואטארס זיך בערעכטיגען.

אין אלע לענדער פון איירפע האט דער נצחון פון די ענגלישע „טאריס" (קאנסערוואטארס) ביי די לעצטע וואהלען ארויסגערופען א בעזונדערע שמחה ב.י., דער מחנה פון די רעכטע און רעאקציאנערע שאוויניסטען און פאשיסטען. די נאציאנאל-סאציאליסטען פון היטלער'ס חדר און די נאציאנאליסטען ארום דעם אינדוסטריע-מאגנאט הוגענבערג אין דייטשלאנד האבען געפאטשט בראוואָ, בעת עס זענען אנגעקומען די ידיעות וועגען די ענגלישע וואהלען. מעהר נישט איין זאך האבען די דאזיגע לייט פון אייראפעאישען קאנטינענט פערגעסען: אז לא הרי זה כהרי זה, אז די ענגלישע רעכטע און נאציאנאלע קאנסערוואטארען זענען גארנישט געפורימט לויט דעם אייראפעאישען קאנטינענטאלען שבים.

די גרעסטע סאציאלע און פאליטישע רעפארמעס אין ענגלאנד זענען דווקא דורכגעפיהרט געווארען פון די ענגלישע קאנסערוואטארען.

די ענגלישע ארבייטער-געזעצגעבונג און די אלגעמיינע וואהל-סיסטעם האט א סך צו דאנקען דער ענגלישער קאנסערוואטיווער פאליטיק.

ענגלישע קאנסערוואטארען האבען די ערשטע בעשלאסען צו בעגרעניצען אויף א געזעצליכען אופן די ארבייטסצייט אין דער ענגלישער אינדוסטריע.

דעריבער קאן מען אויך איצטער משער זיין, אז אויב עס וועלען נויטיג זיין ראדיקאלע רעפארמעס אויף צו מינערען די ארבייטסלאזיגקייט, וועלען די ענגלישע קאנסערוואטארען זיך נישט אפשטעלען און זיך דערמאנען אהן זייער סאציאל-רעפארמאטארישער טראדיציע.

אגב, איז כדאי צו באמערקען, אז די לעצטע וואך האט זיך די ארבייטסלאזיגקייט אין ענגלאנד פערקלענערט אויף 28.068.

—:O:—

א שווימענדע מעסשטאדט

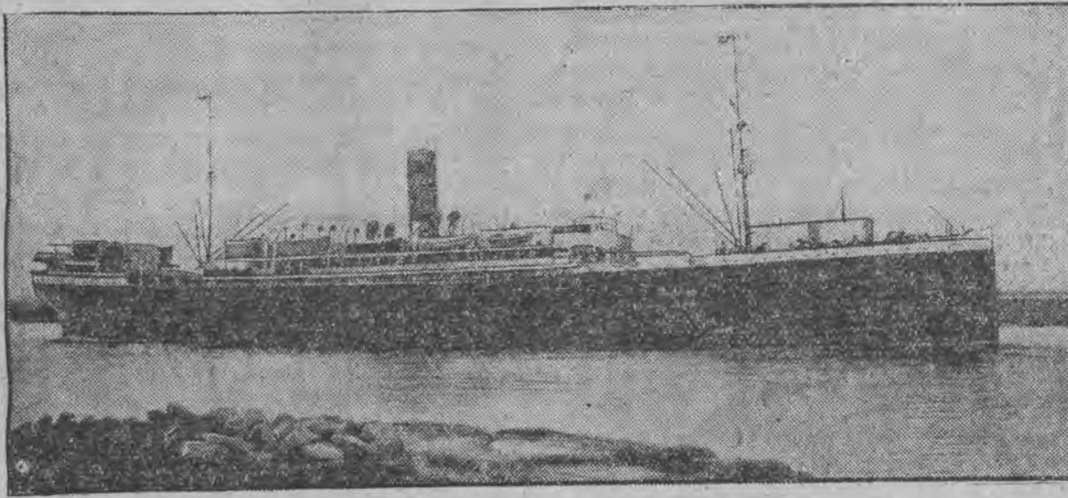

פאר דער פראפאגאנדע פון דייטשע אויסארבייטונגען איז איינגעארדענט געווארען דעם דאמפער „זיידליץ", וועלכער וועט מאכען א רייזע ארום דער וועלט.

די רומענישע פארלאמענט-סעסיע

בוקארעשט, (יט"א) אויף דער ערעפענונגס-זיצונג פון דער רומענישער פארלאמענט-סעסיע איז צוליב דער קראנקהייט פון קעניג קארל די טראן-רעדע פארגעלעזען געווארען דורך דעם פרעמיער-מיניסטער פראפ. יארגא. אין די נאהענטסטע טעג וועלען אין דער בודזשעט-דעבאטע ארויסטרעטען דעפ. דר. טעאדאר פישער און דעפ. דר. זינגער אין פארלאמענט ווי אויך הרב הכולל דר. געמיראוויער און ח' פינקעלשטיין אין סענאט.

א ניי ווערק פון דער יודישער עמיגראציע-בעוועגונג

זשענעווע (יט"א) דער היגער פראפעסאר פון סטאטיסטיק ל. הערש האט פערעפענטליכט דורך דער „אינטערנעישאנעל מיגריישאן" א ניי ווערק וועגען די „אינטערנאציאנאלע וואנדערונגען פון יודען". פראפ. הערש גיט אן'איבערבליק איבער דער יודישער עמיגראציע-בעוועגונג פאר די לעצטע 50 יאהר אין די פעראייניגטע שטאטען פון אמעריקא, ארגענטינע קאנאדע ווי אויך ארץ-ישראל.

ש. ניגער אבגעפאהרען צוריק קיין אמעריקא

לאנדאן, יט"א נאכ'ן ווייל[ע]ן עטליכע חדשים אין אייראפא איז ש. ניגער די טעג שוין אבגעפאהרען קיין אמעריקא. אין לאנדאן האבען לכבוד איהם די יודישע ליטעראריש-זשורנאליסטישע קרייזען איינגעארדענט אן'אויפנאהמע, אין וועלכער עס האבען זיך צוו. אנד. בעטייליגט מ. קליינמאן, מאריס מייער, משה עובד, לעא קעניג, וויליאם צוקערמאן און אנדערע.

לויה פון העניק רייצעס אין ווין

ווין, יט"א אין דער לויה פון העניק רייצעס, דעם געוו. דעפוטאט פון עסטרייכישען פארלאמענט און 2-טען פוילישען סיים, האט זיך בעטייליגט זעהר א גרויסער עולם יודען און קריסטען. דער פערשטארבענער האט געהאט זעהר ברייטע פערבינדונגען אין ווין און האט גענאסען אין ברייטע קרייזען פון א שטארקער פאפולאריטעט. ביים אפענעם קבר האבען דעם פערשטארבענעם מספיד געווען דער ווינער ראש-הקהל פראפ. פיק, דער ראבינער דר. באק, א פארשטעהער פון ציוניסטישען לאנד-קאמיטעט און אנדערע. די פוילישע געזאנדשאפט אין ווין איז אין דער לויה געווען פערטרעטען דורך דעם לעגאציאנס-ראט דר. בערגער און דעם פרעסע-אטאשע פראפ. פארנעס.

א בעזוך ביי הערמאן ליבערמאן מיט 20 יאהר צוריק

וואס ס'דערצעהלט אב. קאהאן

אין 5. באנד פון גרויסען ווערק פון אב. קאהאנס, דעם רעדאקטאר פון „פארווערטס", זכרונות „בלעטער פון מיין לעבען", זענען פערהאן איניגע בעגעגענישען פון אב. קאהאנען מיט פראמינענטע פיגורען, וועלכע קאהאן האט בעזוכט בשעת זיין רייזע אין אייראפע אין יאהר 1912, ווי קאפיטאן דרייפוס, ג. לענין, הערמאן ליבערמאן א. אנד.

מיר וועלען ברענגען דא וועגען דעם לעצטען; אינטערעסירט ער דאך איצט זעהר שטארק דעם בריי- טען עולם צוליב זיין אנפיהרענדיגער ראלע אין דעם פראצעס פון די „בריסקער", און ס'איז כדאי איבערצוגעבען איניגע שטריכען פון דער פעזענליכקייט פון יענעם פיהרער פון די פ.פ.ס., וועלכער איז היינט פעראנטווארטליך פאר דער פאלאנטיזאטארישער פאליטיק, וואס די פארטיי פון די פוילישע סאציאליסטען האט אנגעפיהרט לגבי די יודישע מאסען פאר דער גאנצער צייט פון איהר 35 יעהריגער עקזיסטענץ.

אט וואס אב. קאהאן דערצעהלט וועגען הערמאן ליבערמאן:

דער דאמאלדיגער יודישער סאציאליסטישער דעפוטאט פון ווינער פארלאמענט ליבערמאן, פון פשעמישעל איז דאן געווען אין דער היים, איך האב איהם בעזוכט. ער האט אויסגעזעהען זעהר יונג, א בלאנדער, נישט קיין הויכער, נישט קיין דיקער, מיט א גוטמוטיגען אינטעליגענטען פנים. ער איז געווען זעהר גאסטפריינדליך, און מיר האבען פערבראכט א היבשע צייט אין געשפרעך וועגען דער פוילישער בעוועגונג און וועגען אמעריקע. ער האט, נאטירליך, גערעדט פון א סאציאליסטישען שטאנדפונקט, אבער ווי א פוילישער פאטריאט. ער האט צוגעגעבען, אז עס זענען פערהאן געוויסע שוועריגקייטען, וועלכע שטאמען פון ראסען-געפיהלען, ער האט מיט בעגייסטערונג גערעדט וועגען די פאליאקען, וואס זענען טעטיג אין דער סאציאליסטישער בעוועגונג. „מען דארף תמיד זיך רעכענען מיט די אומשטענדען", — האט ער געזאגט, — „ווען מען נעמט דאס אין בעטראכט, געפינט מען צווישען די פוילישע סאציאליסטען א גרויסע, גרויסע צאל שעהנע נאבעלע אידעאליסטען".

— אלס סאציאליסט, פיהלט איהר זיך הויפטזעכליך אלס פאליאק אדער אלס יוד? — האב איך איהם געפרעגט.

— עס דארף נישט זיין קיין „הויפטזעכליך", און עס קען נישט זיין, פאר מיר שטימען הויפטזעכליך אונזערע יודען, און ווען זיי וואלטען נישט וויסען, אז אונזער פארטיי איז טריי די יודישע אינטערעסען, וואלטען זיי פאר מיר נישט געשטימט. גאליציע איז אבער פויליש, און די בעציהונגען צווישען די יודען און די פאליאקען זענען ביי אונז נישט [א]יו ערך בעסער, ווי צווישען די יודען פון פאליאקען אין רוסיש-פוילען. מיר, סאציאליסטען, זענען איבערצייגט, אז דורך אונזער פארטיי קענען ביידע נאציעס געניסען גוטעס די אינטערעסען פון אונזערע יודען זענען אונז טייער. מיר זארגען זיך וועגען זיי און מיר זענען איבערצייגט, אז געהענדיג האנט אין האנט מיט דער פוילישער בעפעלקערונג, דערגרייכען זיי דורך אונזער פארטיי די בעסטע רעזולטאטען, אי פאליטיש, אי עקאנאמיש, אי קולטורעל. אין עסטרייך, ווייסען מיר נישט פון דעם רוסישען דעספאטיזם. די פערשידענע פעלקער האבען, ווי ווייט מעגליך, זעלבסטפערוואלטונג און זעלבסטרעגירונג. די פאליאקען אין רוסלאנד ווערען אונטערדריקט, אין עסטרייך אבער האבען זיי אווטאנאמיע. ווען די יודען וואלטען געקענט פערנעמען א גאנצען קרייז און דארטען בילדען די הויפט-בעפעלקערונג, וואלטען זיי געהאט די זעלבע לאקאלע רעכט, ווי די פאליאקען, אדער די דייטשען, אדער די סלאווען, אדער די איטאליענער.

עקסצעסען אויף דער ווינער אוניווערזיטעט

האקענקרייצלער שליסען אפ דעם איינגאנג און לאזען נישט אריין אין אוניווערזיטעט

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

דאנערשטאג 19 ט כסלו תרצ"ב

נאוועמבער

זון-אויפגאנג 7.05
זון-אונטערגאנג 3.41

רעגיסטראציע פון די יאהרגענג 1908 און עלטערע

היינט, דעם 19-טען נאוועמבער ד.י. דארפן זיך פערערגיסטרירען אין דער מיליטער-ביורא (זאוואדזקא 11) פון 8 ביז 3 נאכמיטאג אלע מיליטער-פליכטיגע פון די יאהרגענג 1908 און עלטערע, וועלכע האבען זיך נאך ביז איצט נישט פערעגיסטרירט און זענען נישט געשטאנען פאר קיין פאבאר-קאמיסיע.

מעלדען זיך דארפען די דערמאנטע מיליטער-אנגעהעריגע פון אלע פאליציי-קאמיסאריאטען.

צוזאמענשטויס פון 2 אויטאס

מענשען האבען נישט געליטען

(א) אויף עק אנדזשעיא און קאשטשושקי איז פארגעקומען א צוזאמ נשטויס צווישען 2 אויטאס, וועלכער האט צום גליק נישט געברענגט קיין מענשליכע קרבנות. פון אנדזשעיא איז אנגעקומען דער אויטא פון דער פאנאטאוויע און פון דער צווייטער זייט א האלב-לאסט-אויטא. ביידע אויטאס האבען זיך צוזאמענגעשטויסען און שטארק געליטען. קיין מענשען האבען נישט געליטען.

אקצ. געזעלשאפט י. קעסטענבערג

האט זיך אויסגעגליכען מיט די קרעדיטארען

אין יאהר 1927 האט דאס געריכט ערקלערט א „אופאדלאשטש" דער אקצ. געז. י. קעסטענבערג. ערשט איצט איז געקומען צו אן אויסגלייך מיט די קרעדיטארען אויף פאלגענדע בעדינגונגען: 1) די אקצ. געזעלשאפט יאקוב קעסטענבערג פערפליכטעט זיך צו בעצאהלען די קרעדיטארען, וועלכע ס'קומט נישט מעהר ווי 1000 זלאטעס גאנצע 100 פראצענט אין 4 3 חדשימדיגע ראטעס.

אלע איבריגע וועלען בעקומען 25 פראצ. פון זייערע חובות אין 10 ראטעס ביז דעצעמבער 1935.

דער דאזיגער אויסגלייך איז צוגעשטעלט געווארען דעם האנדעלס-געריכט אויף צו בעשטעטיגען.

* * *

דאס האנדעלס-געריכט האט צוריקגעשטעלט אין זיין סוחרישען כבוד און רעכט דעם באנקראטירטען סוחר א. בראמבערג, פיעטריקאווער 31.

סוף אפריל איז אין האנדעלס-געריכט אנגעקומען א ביטע פון דער געזעלשאפט פאר האנדעל און אינדוסטריע פון טעקסטיל-סחורות, קאשטשושקי 9 וועגען געבען איהר א „נאדזור" אויף 3 חדשים.

איצט צוליב וואס די לאגע פון דער פירמע האט זיך געבעסערט, האט זיך די פירמע געווענדעט צום געריכט און צוריקגעצויגען די ביטע וועגען „נאדזור", דער „נאדזור" איז צוריקגעצויגען געווארען.

סענסאציאנעל־ע שאנטאזש-געשיכטע

געוואלט אויספרעסען 2000 דאלאר אונטער דער דראהונג פון אויפרייסען א פאבריק

(א) פערגאנגענע וואך האט דער אינהאבער פון א גרויסער טעקסטיל-פאבריק אין רודא-פאביאניק, דער בעקאנטער לאדזער אינדוסטריעלער אדאלף האראק בעקומען א בריף פון א נישט בעקאנטען אויטאר, וועלכער פערלאנגט, אז האראק זאל איהם געבען 2000 דאלאר, דראהענדיג אין געגענפאל אויפצורייסען מיט א באמבע זיין פאבריק וואס געפינט זיך אין רודא.

דער אנאנימער מחבר פון בריף שטעלט דערביי פעסט, אז ער וועט נישט רעזיגנירען פון זיין פלאן און בעט, אז האראק זאל מסכים זיין אויף זיין פאדערונג און אין פאל פון א הסכמה זאל ער געבען א בעקאנטמאכונג אין איינע פון די דייטשע צייטונגען מיט פאלגענדען אינהאלט: „אר־עלא, קום איך בין מסכים".

האראק האט זיך די ערשטע צייט נישט צופיל איבערגענומען מיט דעם בריף, אבער ווען די דראהונגען האבען זיך איבערגעחזרט, האט דער אינדוסטריעלער זיך געווענדעט צום פאליציי־קאמענדאנט לאנגע, בעטענדיג שוץ.

דער אויבערקאמענדאנט נאוואק האט נישט געוואלט מיטאמאל אפשרעקען דעם שאנטאזשיסט און געעצהט האראקען, אז ער זאל געבען דעם דערמאהנטען אנאנס, דערביי זענען געמאכט געווארען אלע בעוואר־ענישען, כדי צו קענען כאפען דעם אויסער־געוועהנליכען שאנטאזשיסט.

אלס ענטפער אויף דעם אנאנס איז פרייטאג, דעם 13־טען נאוועמבער געקומען צו האראקען א „פאסלאניעץ" וועלכער שטעהט ביים גראנד־האטעל מיט א בריף, אין וועלכען דער שאנטאזשיסט ערקלערט, אז ער האט געלייענט דעם אנאנס, אז האראק איז מסכים אויף זיין פאדערונג און בעט דעריבער צו בעשטימען אן ארט וואו ער זאל קומען נאך די 2000 דאלאר.

הערענדיג די עצה פון דער פאליציי, האט האראק באלד איבערגעגעבען אן ענטפער דעם „פאסלאניעץ" ווען ס'איז די גאנצע צייט נאכגעגאנגען א אגענט פון דער אויספארשונגס־פאליציי.

דער „פאסלאניעץ" מיט'ן בריף האט זיך געשטעלט פאר'ן גראנד־האטעל אבער דעמזעלבען טאג איז קיינער נאכ'ן בריף נישט געקומען. ערשט אויפ'ן צווייטען טאג שבת דעם 14־טען, 1 א זייגער איז צום „פאסלאניעץ" געקומען א פרוי, וועלכע האט אפגענומען דעם בריף, אריינגעלעגט אין האנדבייטעל און אוועק מיט דער פיעטריקאווער גאס, אין דער ריכטונג צו גייערס מארק.

די פאליציי־פונקציאנארען האבען זי נישט אראפגעלאזען פון אויג, ערשט נעבען נומער 123, האט זי זיך געטראפען מיט אן עלעגאנט געקליידעטען יונגערמאן און ביידע האבען אנגעהויבען צו לייענען דעם בריף.

דעמאלט זענען צוגעטרעטען די פאליציי־פונקציאנארען און דאס פארעל אפגעפיהרט אין אויספארשונגס־אמט.

די פערהאלטענע האט זיך ארויסגעשטעלט אלס די פראסטיטוטקע אפאלאניא קאוואלסקא, וועלכע וואוינט פיעטריקאווער 232, דער מאנספערשוין איז געווען דער בעקאנטער היגער סוחר דוד ב. פון נארוטאוויטש 23.

ביידע ארעסטירטע האבען זיך ערקלערט פאר אונשולדיג, די פראסטיטוטקע האט ערקלערט, אז מיט 2 טעג צוריק איז צו איהר געקומען עפעס אן אונבעקאנטער הער, איהר גוט בעצאהלט און געבעטען, אז זי זאל אפנעהמען א בריף ביים „פאסלאניעץ". ער אליין וויל דעם בריף נישט אפנעהמען, ווייל ער איז א פערהייראטער מענש און דער בריף שטאמט פון א מיידעל פון רודא־פאביאניץ. וואס שייך דעם סוחר ק., האט די פראסטיטוטקע ערקלערט, אז זי האט זיך ערשט מיט איהם בעקענט און זי האט איהם נאך ביז איצט קיינמאל נישט געזעהען.

די פאליציי האט אדורכגעפיהרט רעוויזיעס אין ביידענס וואוינונגען, אבער קיין שום פערדעכטיגעס נישט געפונען, צוליב דעם זענען זיי ביידע בעפרייט געווארען, זיי זענען אבער די גאנצע צייט אבסערווירט געווארען דורך דער פאליציי.

דערווייל האט דעם פערגאנגענעם מאנטאג אימיצער אנטעלעפאנירט צו האראקען און דער געהיימנישפולער פערשוין האט ווייטער פערלאנגט די 2000 דאלאר אויסקויף־געלד. מ'האט איהם ערקלערט, אז האראק איז נישטא אינדערהיים און אז ער זאל שפעטער אנקלונגען. דערווייל האט מען בענאכריכטיגט די פאליציי. ס'איז פעסטגעשטעלט געווארען וואו עס געפינט זיך דער חברה־מאן.

די פאליציי איז באלד אוועק אויפ'ן ארט און דארט איז טאקע ארעסטירט געווארען דער שאנטאזשיסט, וועלכער האט זיך ארויסגעשטעלט אלס דער 48־יעהריגער רעדוצירטער מייסטער עדווארד האפמאן פון גראניטאווא 22.

האפמאן האט זיך מודה געווען, ערקלערענדיג דערביי, אז ער האט געהאנדעלט לויט'ן אויפטראג פון א קאנקורענץ־פירמע, ווער די פירמע איז, וויל ער נישט אויסזאגען, ווייטער איז פעסטגעשטעלט געווארען, אז האפמאן איז ־ן גרויסער הולטאי און אז ער איז זיך פונאנדערגעגאנגען מיט זיין פרוי.

האפמאן איז אריינגעזעצט געווארען אין טורמע אויף קאפערניק־גאס.

שארפע קאנטראל פון דער שול-יוגענד

נאך 7 אווענד טאר קיין שילער זיך נישט געפינען אין גאס

(א) די לעצטע ארויסטרעטונגען פון דער שול־יוגענד האט געצויגען אויף זיך די אויפמערקזאמקייט נישט נאר פון דער פאליצייאישער מאכט, נאר אויך פון דער שול־מאכט.

דאס קוראטאריום פון לאדזער קרייז האט ארויסגעגעבען א צירקולאר, וואס פערווערט די שילערינס און שילער פון די מיטעל־שולען און פאלקס־שולען צו געהען אין גאס נאך 7 אין אווענד.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האבען פאליציי־אפטיילונגען און לעהרער קאנטראלירט די גאסען פון דער שטאט און ווען א שילער איז געטראפען געווארען אין גאס נאך דער פערבאטענער שעה, איז ער רעגיסטרירט געווארען און די שול מאכט וועט בעשליסען וואס צו טון.

אין די אווענד־שולען איז פעראָרדענט געווארען די שילער, אז גלייך נאך די לעקציעס מוזען זיי געהען א היים און נישט בלייבען אין גאס אדער אין עפענטליכע לאקאלען.

א טאטע גרייט זיך חתונה צו האבען מיט זיין אייגענער טאכטער

און די מאמע מאכט זיי אין גאס א ווייסטע אוואנטורע

פלאנטער ווערט אויפגעוויקעלט און קאמיסאריאט, ס'מיידעל בעגייט זעלבסטמארד

(2) מיט עטליכע טעג צוריק, איז אויף דער בושעזשינער גאס דער עולם זיך צוזאמענגעלאפען אויף א בייז וואונדער.

אויף בושעזשינער גאס איז אן עלטערער יוד געגאנגען געארימט מיט אן עלעגאנט יונג מיידעל. צוקומענדיג צום רוג לאגעווניצקא, איז דאס פארעל אפגעשטעלט געווארען פון אן עלטערע פרוי. צו ערשט האט זי זיך געגומען צו דעם יוד, און שפעטער האט זי דער פריילין מכבד געווען מיט א שיינעם איבער'ן קאפ. דאס מעדעל איז נישט געשטאנען לעדיג, און דער פרוי בעלעגט מיט די פויסטען.

ארום דעם „קעמפענדען" פארעל האבען זיך געבילדעט גרופעס, איין גרופע האט געהאלטען פאר דעם יונגען מעדעל, און אן אנדערע גרופע פאר דער עלטערער פרוי. בינו לבינו האט דער מאנסביל אריינגעכאפט דעם אמת'ן פסק, אזוי אז מ'האט צו אלע דריי געמוזט ארויסרופען די פאגאטאוויע, און די „טרויקע" איז מיט פאראד אפגעפיהרט געווארען אין נאהענטען קאמיסאריאט.

דא האט זיך ארויסגעשטעלט א זעהר סענסאציאנעלע מעשה — אן אמת'ע טראגי־קאמעדיע.

דער יוד, וואס איז געגאנגען געארימט מיט דעם יונגען מעדעל, איז דער 45־יעהריגער הענעך יאקובאוויטש, יאקובאוויטש האט מיט 20 יאהר צוריק חתונה געהאט מיט קיילע זעלצער.

צוויי יאהר נאך דער חתונה האט יאקובאוויטש זיך געגט מיט דער פרוי, מחמת ער האט זי חושד געווען אין פערראט. גאנצע 20 יאהר איז ער געווען א גרוש, און אפילו נישט געטראכט וועגען חתונה האבען מיט א צווייטער פרוי.

נאר אז ס'איז בעשערט אן אומגליק, האט ער פאהרען געשעפטליך קיין ווארשא, און דא האט זיך איהם געווארפען אין די אויגען א יונגע, סימפאטישע 19 יעהריגע פריילין, און פון ערשטען אויגענבליק, האט ער זי נישט געקענט אפרייסען פון זיין סימפאטיע. עטליכע מאל איז ער ספעציעל געפאהרען קיין ווארשע, כדי ער זאל זיך קענען זעהען מיט דעם מעדעל, וואס האט זיין הארץ געפאנגען. און זייענדיג דאס לעצטע מאל אין ווארשא, האט ער דעם מעדעל פארגעלעגט צו געהען אונטער די פיר דרענגלעך און היות, ווי דאס מעדעל איז געווען א יתומה האט זיך דער־נעהרט דערפון, וואס זי האט געוואוינט ביי פרעמדע מענשען, האט זי די פראפאזיציע גערן אנגענומען.

נאכ'ן „ווארט" איז דאס מעדעל געקומען קיין לאדז, כדי צו ערלעדיגען געוויסע פארמאליטעטען דעם מעדעל'ס בעלי הבתים, האבען דערווייל צו וויסען געטון איהר מוטער אין זעלעוו, אז די ־ ־ ־טער האט געפונען א חתן אין לאדז, און זי איז אוודאי געפאהרען חתונה האבען. די מוטער איז באלד געפאהרען קיין לאדז כדי זיך צו בעקאנען מיט איהר צוקונפטיגען איידעם, און דער ציפאל האט געוואלט, אז די מוטער האט געטראפען איהר טאכטער אדעלא געארימט מיט איהר בעשערטען, און דער „בעשערטער" איז נישט קיין אנדערער ווי איהר געוועזענער מאן הענעך מיט וועלכען זי האט געהאט די טאכטער, דאס הייסט, אז איהר טאכטער גרייט זיך חתונה צו האבען מיט איהר אייגענעם פאטער.

נאך דער מעשה, איז אדעלא זעלצער צוריקגעפאהרען קיין ווארשא צו איהרע בעלי הבתים.

נעכטען איז אין ווארשא פארגעקומען דער עפילאג פון דער טראגישער געשיכטע, אין א טויער אויף סמאטשע גאס, האט מען דאס ענטוישטע מעדעל געפונען א פערסמ'טע. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד איז זי אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל.

יונגע באהן-גנבים ווערן געכאפט

ווייל זיי ווילען זיך „נעמען" א ביסעל הוילען אויף ווינטער

(2) אויף דער באהן-סטאציע אין ראדאמסק, האט די פאליציי וואך בעמערקט, ווי גנבים גנב'ענען קוילען פון די וואגאנעס. זעהענדיג די פאליציי זענען די גנבים אנטלאפען. די פאליציי האט זיי נאכגעיאגט און געכאפט, די גנבים זענען: דער 17 יעהריגער יאן טאקאטש און דער 19 יעהריגער איגנאץ פאוולעק, ביידע פון דארף פארטאדיטש הינטער ראדאמסק

אן „אמאטאר" פון ראדיא-אפאראטען

בעקומען 8 חדשים תפיסה

(2) נעכטען איז פארגעקומען א פראצעס קעגען איגנאץ סטעפאניאק, וועלכער האט דעם 9 טען יוני נעבט'ט א ראדיא-אפאראט ביי ענקעל בארקאווסקי אין גלאווגא.

דאס געריכט האט דעם „מוזיק-ליבהאבער" פערמשפט אויף 8 חדשים תפיסה.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט דיזשורירען די אפטייקען: דאנצער (זגערזשער 57), וו. גראשקאווסקי (11 ליסטאפאד 15), גארפיין (פילסודסקא 54), בארטאשעווסקי (פעטריק. 164), רעמביעליוסקי (אנדזשעא 26), שימאנסקי (פשעגדזעלניאנא 75).

רעזערווירט אייך דעם פרייטאג אווענד און בעשטעלט אויך אייערע פריינד און בעקאנטע אין קאמעראל-טעאטער

אויף דער סענסאציאנעלער גרויסע פרעמיערע

זיין ווייבס געליבטער

מיט בערטא זאסלאווסקא און לעאן געטליכערמאן אין די הויפט ראלן.

געדענקט! שבת פריה, 12 פארמיטאג א פ־יהמארגען־פארשטעלונג

נור 1 מאל כמעט בחנם! איינהייטס-פרייזען 50 גראשן און 1 זל. ערשטע רייה

יעדער קאן מיטברענגען א קינד בחנם

א הארץ, וואס בענקט

מיט ב. זאסלאווסקא און ל. געטליכערמאן

שבת, 4 נאכמיטאג פאפולערע פארשטעלונג פון 80 גר. ביז 2 זל.

„קרבנות פון ליבע"

מיט ב. זאסלאווסקא און ל. געטליכערמאן

ווידער ערב א שטרייק אין דער קאטאן=בראנזשע

ארבייטער בעקלאגען זיך, אז די אינדוסטריעלער האלטען נישט דעם אפמאך

(א) צווישען די קאטאָן-ארבייטער הערשט א גרויסע אויפרעגונג צוליב דעם, וואָס עטליכע אינדוסטריעלער האַלטען נישט דעם אָפמאַך וואָס איז געשלאָסען געוואָרען מיט א קורצער צייט צוריק.

אין דער פראַגע איז פאָרגעקומען א פערזאמלונג פון די אַרבייטער, אויף וועלכער ס'איז בעשלאָסען געוואָרען זיך צו ווענדען צום אַרבייטס-אינספעקטאָר מיט א פאָרשלאג צונויפצורופען א בעטייליגטע קאָנפערענץ. דער ארבייטס-אינספעקטאָר האָט גערופען די קאָנפערענץ אויפ'ן קומענדיגען מאָנטאָג.

די אַרבייטער האָבען בעשלאָסען אין פאַל ווען די קאָנפערענץ וועט נישט ברענגען קיין גינסטיגע רעזולטאטען ווידעראַמאָל צו פערשטרייקען.

צוריקגעקומען פון פאלעסטינא און אנגעקלאגט פאר דעזערציע

דאס געריכט בעפרייט איהם פון שטראָף

(2) אין יאָהר 1919 איז אַוועק קיין פאַלעסטינע דער 21 יעהריגער סאנע מילראד. נאָך דריי יאָהר איז ער אין פאַלעסטינע קראַנק געוואָרען און אין יאָהר 1923 איז ער צוריקגעקומען קיין פוילען. דאָ איז ער אַרעסטירט געוואָרען פאַר דעזערציע. ער איז דאַן בעפרייט געוואָרען אויף א קויציע פון א מיליאָן פוילישע מאַרק און איז ווידער אַוועק קיין אויסלאַנד.

מיט עטליכע חדשים צוריק, איז מ. ווידער צוריקגעקומען קיין פוילען, און ווידער אַרעסטירט געוואָרען.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פראָצעס, דער פראָקוראָר האָט געפאָדערט א האַרבע שטראָף. דאַגעגען דער פערטיידיגער אַדוו. לאַנדוי האָט אויפגעוויזען, אַז מילארד איז געפאָהרען אויף א סאַמיליען אויסלאַנדס-פּאַס, און אַז אין יאָהר 1919 האָט די רעגירונג דערלויבט די מיליטער-פליכטיגע צו פאָהרען קיין פאַלעסטינע אפילו צו ענדערען די בירגער-שאַפט.

דאָס געריכט האָט מסכים געווען מיט די אויספיהרונגען פון אַדוואָקאַט, און מילראַד'ן פערמשפט אויף 3 חדשים תפיסה. צוליב דער אַמנעסטיע איז איהם די שטראָף געשענקט געוואָרען.

כאראקטעריסטישער פראצעס

2 יונגלעך פון 14 און 15 יאָהר ווערט בעשולדיגט אין קאָמוניזם

(2) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פאָרגעקומען א כאַראַקטעריסטישער פּראָצעס, אויף דער בעשולדיגונגס-באַנק זענען געזעסען דער 14-יעהריגער אברהם ליפשיץ פון קילינסקי 47 און דער 15-יעהריגער יחיאל פעלקשטיין פון לאַגעווניצקאַ 24. צוליב דער מינדעריעהריגקייט פון די אנגעקלאָגטע איז דער פּראָצעס פאָרגעקומען ביי פערמאַכטע טירען. זיי זענען בעשולדיגט געוואָרען אין פערטיילען קאָמוניסטישע פּראָקלאַמאַציעס, ביידע זענען בעפרייט געוואָרען, דאָס געריכט איז אַרויסגעגאַנגען פון דער הנחה, אַז די קינדער האָבען נאָך נישט געקענט פערשטעהען דעם אינהאַלט פון די פּראָקלאַמאַציעס.

אכטונג, לאדזער יודען! א מאביליזאציע אין לאדז!

פאדערט אויף אלע ווי אייז מאז צו קומ'ען — דעם — פרייטאג און שבת

רעגינא צוקער

אין „פילהאַרמאָניע" צו די קאָנקורס-פאַרשטעלונגען פון „ציפקע פייער" און „דאס חזנ'דל". רעגינא צוקער מאָביליזירט אלע איהרע פעהיגקייטען, אים צו צייגען דעם לאָדזער טעאַטער-עולם אין נאָך 2 נייע פערשידענע הויפט-ראָלען „ציפקע פייער" און „דאס חזנ'דל".

פרייטאג, 9 אָוועגד

ציפקע=פייער

שבת, 9 אָוועגד

„דאס חזנ'דל"

שבת בייטאג

„די גרינע אין אמעריקא"

פּראָזאָגט אייך בעצייטענס מיט בילעטען.

היינט נאַכטאַראַלירט די טרופע מיט רעגינא צוקער און זגערזש

אקציע פאַר'ן העברעאישען בוך אין לאדז

שבת, איז אין לאָקאַל פון דער יודישער גימנאַזיע, מאַגיסטראַצקא 21 פאָרגעקומען אונטער'ן פאָרזיץ פון ד"ר א. טאַרטאַקאָווער א בעראַטונג פון פאָרשטעהערס פון אַלע ציוניסטישע יוגענד-אָרגאַניזאַציעס אין אונזער שטאָט. די בעראַטונג איז געווען געווידמעט דער אַקציע פאַר'ן העברעאישען בוך וואָס פיהרט זיך איצט אין לאָדז. נאָך א לענגערען רעפעראַט פון ד"ר בערלאַס וועגען דער בעדייטונג פון דער אַקציע און נאָך א אויספיהרליכער דיסקוסיע איז איינשטימיג אָנגענומען געוואָרען א בעשלוס, אַז אַלע אָרגאַניזאַציעס שטעלען זיך אין דינסט פון דער זאַך און וועלען מאָבילעזירען זייערע חברים פאַר א גרויסצוגיגער פּראָפּאַגאַנדיסטישער אַרבייט. א חוץ דעם האָבען אַלע אָנוועזענדע פאָרשטעהערס פון אָרגאַניזאַציעס ערקלערט דעם אריינטריט פון זייערע אָרגאַניזאַציעס אלס מיטגלידער אין דער געזעלשאַפט „פריינט פון העברעאישען בוך" אין לאָדז.

די פערזאַמלונג האָט געמאַכט א שטאַרקען רושם אויף אַלע אַנטיילנעמער און זי וועט זיכער שטאַרק דערלייכטערן די ווייטערדיגע אַקציע פאַר'ן העברעאישען בוך אין לאָדז.

געקומען אין אפטייק נאך טראפען

און געשטארבען אין אַפּטייק

(א) נעכטען איז אין דער אַפּטייק פון פּאַוולאָווסקי אויף נייערס מאַרק געקומען אַן'אומבעקאַנטע פרוי פון אַנ'ערך 60 יאָהר און געבעטען וואַלעריאַן-טראָפּען.

איידער דער אַפּטייקער האָט בעוויזען צו דערלאַנגען איהר די טראָפּען, האָט די פרוי א געשריי געטון און אומגעפאַלען אויף דער ערד. ס'איז גלייך אַלאַרמירט געוואָרען די פּאָגאָטאָוויע, נאָר איידער זי איז אָנגעקומען איז די פרוי געשטאָרבען.

ווי דער דאָקטאָר האָט קאָנסטאַטירט איז דער טויט געקומען פון א האַרץ שלאַג. די פרוי האָט ביי זיך קיין שום דאָקומענטען נישט געהאַט און איהר נאָמען איז נישט פעסטגעשטעלט געוואָרען.

זעלבסטמארדען

אויף גייערס-מאַרק האָט זיך פערסמ'ט די 22-יעהריגע חנה בערנשטיין פון פּאַביאַניצקאַ 5.

אויף זשגאָווסקאַ 61 האָט זיך פערסמ'ט סטעפאַ קאַזשימירטשאַק.

אויף ווײַנסקאַ 5 איז בענאַנגען זעלבסטמאָרד אגטאָן באַנאשעק.

די פּאָגאָטאָוויע האָט זיי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אז ס'לעבט איז ליב אין ס'פענסטער אפען...

און ער שפרינגט אַראָפּ פון פענסטער

(2) דער פּוזנער איינוואוינער, דער 29-יעהריגער סטאַניסלאַוו יעזשערסקי, האָט זיך אין לאָדז בעקענט מיט דער 21 יעהריגער פּעלאַ קראַשיצקאַ (וויעזשבאָווא 12). בעת ער האָט פערבראַכט אין איהר וואוינונג, האָט עמיצער אָנגעקלאַפּט אין דער טיר. אויס מורא פאַר קאָמפּראָמיטאַציע, איז ער אַראָפּגעשפּרונגען פון ערשטען שטאָק. פון דעם שפּרונג האָט ער בעקומען וואונדען אויפ'ן גאַנצען קערפּער. די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל.

אפגעשניטען דעם מאַן פון דער תליה

(א) אויף וואָלינסקאַ 15 האָט זיך אין זיין אייגענער וואוינונג אויפגעהאָנגען דער דאָרטיגער אַנדזשעי וויענצלאַווסקי. די פרוי האָט איהם אָפּגעשניטען פון דער תליה שוין א האַלב טויטען.

א פרוי אונטער א מאטאציקל

(2) אויף פּאַביאַניצער שאָסעי איז די 49-יעהריגע אסתר בוימגאַרטען (דרעווגאָווסקאַ 28) איבערגעפאָהרען געוואָרען פון א מאָטאָציקל.

א שווער-פערוואונדעטע איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין פּאָזנאַנסקי'ס שפּיטאָל.

13 יעהריג מעדעל צעשניטען געוואָרען

פון אַ צוג אין כאיני

(2) אויף דער באַהן-ליניע קאַראָלעוו-כאיני, האָבען די דורכגעהער ביי דער ליסנער-גאַס געפונען א צעשניטענעם קערפּער פון א יונג מעדעל.

ווי מ'איז זיך משער, איז דאָס מעדעל איבערגעפאָהרען געוואָרען פון א צוג בעת זי איז אַריבערגעגאַנגען די באַהן-ליניע. דאָס מעדעל איז אַלט אַנ'ערך 13 יאָהר. צוליב דעם, וואָס זי האָט נישט געהאַט ביי זיך קיין דאָקומענטען, איז נישט געלונגען פעסטצושטעלען איהר נאָמען.

גנבות

אויף שענקעוויטש 56 האָבען אומבעקאַנטע גנבים אַרויסגעגנבעט א בריטשקע מיט 11 פערטיגע אויטאָ-רעדער אין דער ווערט פון 2,300 זלאָטעס.

טעאטער=רעפערטואַר

פילהאַרמאָניע — פידעל-קאָנצערט צעצילאַ האַנסע.

פּויליש טעאַטער — „די אויספאָרשונג"

פּאָפּולאַרני — לוקאַשינסקי

קאַקטאַיל — אַלץ בעסער

פון קינא טעאטער „בייקא"

אין קינא טעאַטער „בייקא" ווערט איצט געשפּילט דאָס העריליכע רעוואָלוציע בילד א. נ. „די פאַקעל".

דער דאָזיגער פילם, וועלכער שילדערט אין פראַנקרייך ווען עס האָט נאָך געקיניגט לודוויג דער 15-טער אין וועלכען דאָס לאַנד האָט זיך געפונען אין א זעהר קריטישער לאַגע, דער קעניג נישט אַכטגעבענדיג זיך קיין דין-וחשבון וועגען דער שלעכטער סיטואַציע און זיין גאַנץ לעבען פערברענגט ער נאָר אויף פערוויילונגען. דאָס פאָלק בונטעוועט זיך געגען די טיראַנישע אויפפיהרונג פון קעניג און עס ברעכט אויס א רעוואָלוציע. דער פילם וועלכער פערמאָגט נאָך פיעל ליבע א רעוואָלוציע סצענעס לאָזט איבער אויף דעם צושויער א גוטען איינדרוק. אין דער הויפּט-ראָל פון דאָזיגען פילם פּראַעירט: לאָורע-לא-פּלאַנטע און איהר פּאַרטנער יאַהן באָלעס, וועלכעס מיט זייער שפּילען דערגאַנצען זיי דעם ערפאָלג פון בילד.

ר. אייזראעל.

קאפערלע

א סענסאציאנעל= ערָאָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזער ווירקליכקייט

(25

אַנקלאַפּענדיג ביי לעאָנען אין טיר האָט פערעלע געוואַרט אויף אַ ענטפער פון אינווענדיג, קיינער האָט זיך אָבער נישט אָנגערופען, פערעלע האָט נאָכאַמאָל אָנגעקלאַפּט און ווידער איז קיין ענטפער נישט געקומען. פערעלע האָט געמיינט, אַז ביי לעאָנען אין צימער איז קיינער נישטאָ און זי האָט זיך געקליבען אוועקצוגעהען, אין דעם מאָמענט האָט זי אָבער פון אינווענדיג געהערט אַ פערדעכטיג גערויש. זי האָט געהאַט דעם איינדרוק ווי אין צימער וואָלט יאָ אימיצער געווען, זי האָט זיך נאָך אויפמערקזאַמער צוגעהערט צו דעם גערויש וואָס איז געקומען פון צימער און האָט בפירוש געהערט, ווי אימיצער איז געלאָפען איבער דער שטוב, נישט וויסענדיג וועד ס'געפינט זיך ביי לעאָנען, האָט פערעלע, נאָכאַמאָל שוין פעסטער אָנגעקלאַפּט, דעמאָלט איז אָבער אַלץ שטיל געבליבען, אַזוי ווי דאָרט וואָלט זיך קיינער נישט געפונען.

— מיינע נערוועז זענען אַזוי אָפּגעשוואַכט, אַז מיר האָט זיך זיכער אויסגעדוכט, אַז אימיצער איז אין שטוב, האָט פערעלע ביי זיך געטראַכט, אין אַ מינוט אַרום אָבער, איז זי ווידער געווען איבערצייגט, אַז זי האָט נישט געהאַט קיין טעות, נאָר אימיצער געפינט זיך דאָך אין צימער.

— זאָל זיך דאָרט געפינען לעאָן און ער האָט עפּעס אַ סיבה נישט צו עפענען? האָט פערעלע מיט מורא געטראַכט, איך וועל צוגעהען צו דער טיר און גלייך זאָגען, אַז איך בין דאָס וועט ער מיר זיכער גלייך עפענען. און אפשר איז ער נישט אַליין? אפשר געפינט ער זיך אין דער געזעלשאַפט פון אַזאַ פּערזאָן, און ער קען איצט קיינעם נישט אויפנעהמען?

פערעלע איז געווען שטאַרק אויפגערעגט און דערביי ווייבעריש נייגעריג און זי האָט בעשלאָסען זיך אוועקצושטעלען אין גאַס אויף אַזאַ שטעל, וואו קיינער זאָל זי נישט בעמערקען און דאָרט וואַרטען אַזוי לאַנג ביז זי וועט זיך נישט איבערצייגען, ווער ס'געהט אַרויס פון לעאָנס צימער.

עטליכע מינוט האָט זי געוואַרט אין אַ געגענאיבערדיגען טויער אַלץ אָהן ערפאָלג. פלוצלונג האָט זיך בעוויזען פון טויער, וואו לעאָן האָט געוואוינט אַ הויכע שלאַנקע פרוי, זי איז אַרויס פון טויער, זיך אַרומגעקוקט אין אַלע זייטען, אַזוי ווי זי וואָלט זיך געוואָלט איבערצייגען אויב אימיצער קוקט [illegible] נישט נאָך, האָט אַרויפגעצויגען די לאַנגע ווייסע הענדשקעס אויף די הענד און האָט געמאַכט עטליכע טריט.

פערעלע האָט נישט געדאַרפט מאַכען קיין גרויסע אָנשטרענגונגען, כדי צו דערקענען, אַז דאָס איז די מאַדאַם ראָזענטאַל.

די דאָזיגע מכשפה ביי לעאָנען? האָט פערעלע אויסגעשריגען, וואָס האָט זי דאָרט געטון? און צוליב איהר האָט לעאָן מיך נישט אַריינגעלאָזען?

פערעלע האָט נישט אַראָפּגעלאָזען די אויגען פון דער פרוי ראָזענטאַל, דאָ האָט זי בעמערקט, אַז פון דעמזעלבען טויער איז אַרויסגעגאַנגען אַ הויכער דאַרער מאַנספּערשוין מיט אונגעהויערע ברייטע פּלייצעס און מיט אַ מאָדנעם אויסזעהן, אויך ער האָט זיך אַרומגעקוקט פון אַלע זייטען, דאַן איז ער צוגעגאַנגען צו דער פרוי ראָזענטאַל, זי גענומען אונטער'ן אָרים און זיי זענען שנעל אוועקגעגאַנגען. זעהט אויס, אַז דער מאַנספּערשוין האָט געוואוסט, אַז די פרוי ראָזענטאַל וואַרט דאָ אויף איהם, ווייל ער האָט זי גאַרנישט געזוכט נאָר גלייך צו איהר צוגעגאַנגען, אַזוי ווי זיי וואָלטען זיך געווען אָפּגערעדט דאָ צו טרעפען.

— וואָס איז דאָס ווידער פאַראַ געשיכטע, עפּעס אַלץ אַזוי געהיימנישפול? האָט פערעלע געטראַכט, איך מוז אַריינגעהען צו לעאָנען, זיי זענען דאָך זיכער געווען ביי לעאָנען, וואָס האָבען זיי דאָרטען געטון? לעאָן בעהאַלט עפּעס פאַר מיר אַ גרויסען [illegible].

אָהן צו בעטראַכטען זיך איז פערעלע שוין געווען אויף דער אַנדערער זייט גאַס און גלייך אַריין צו לעאָנען, זי האָט שוין איצט נישט אָנגעקלאַפּט, נאָר גלייך אַ דריק געגעבען דאָס הענטעל פון דער טיר. די טיר איז געווען פערשלאָסען, פערעלע האָט אַריינגעקוקט אויס נייגעריגקייט דורך דעם לאָך פון שליסעל, דאָרט איז געווען פינסטער און קיינער האָט נישט געענטפערט, איצט איז זי געווען זיכער, אַז קיינער איז אין צימער נישטאָ.

— הייסט עס, אַז זיי זענען דאָ געווען אָהן לעאָנען, האָט פערעלע צו זיך געזאָגט, אָפּגעשטאַט אַ וויזיט ווען ער איז נישט געווען אינדערהיים. דאָס איז שוין גאָר אינטערעסאַנט און טשעקאַווע, אָבער וואָס האָבען זיי דאָס געהאַט צו טון? נאָך וואָס זענען זיי אַהערגעקומען, דאָס אַלץ צוזאַמען איז עפּעס איין גרויסער קנויל, דער וויזיט פון דער פרוי ראָזענטאַל ביי מיר אין שטוב, איהר בריף צו מיר, איהרע טענות צו לעאָנען און איהר איצטיגער בעזוך דאָ, דאָס איז אַלץ דערזעלבער ענין. אָבער וואָס קומט דאָ פאַר?..

פערעלע איז אוועק פון דער טיר מיט דער דעה אוועקצוגעהען אויפצוזוכען לעאָנען, ער מוז דאָך וויסען וועגען דעם וואָס דאָ איז פאָרגעקומען. אין דעם אויגענבליק ווען זי איז אַרויס פון טויער, האָט זי אָנגעטראָפען אויף לעאָנען, וועלכער האָט געוואָלט אַריין צו זיך אין צימער, לעאָן האָט דערזעהען פערעלען, איז אָפּגעשטאַנען אַן אַ ווארט.

— פערעלע, וואָס טוסט דו דאָ, נאָך וואָס ביסט דו אַהערגעקומען

— ענטשולדיג, לעאָן, איך האָב גאָרנישט געמיינט, איך האָב נאָר געוואָלט דיר עפּעס זאָגען, איך האָב דיר געוואָלט עפּעס ווייזען...

— אָבער מיר האָבען דאָך עפּעס אָפּגערעדט... בעזונדערס וואָלט איך זעהר נישט געוואָלט, צוליב דיין טובה ווענינ', אַז דו זאָלסט אַהער צו מיר נישט קומען.

— דאָס איז געווען דאָס לעצטע מאָל, מעהר וועל איך דאָס נישט טון, אָבער איצט מוז איך דיר זאָגען, אַז איך האָב דערהאַלטען אַ בריף פון דער מאַדאַם ראָזענטאַל מיט אַ מאָדנעם אינהאַלט, וועלכען איך פערשטעה און וועלכען איך וויל נישט פערשטעהען, איך האָב דעריבער בעשלאָסען דיר דעם בריף צו ווייזען.

אַזוי רעדענדיג זענען זיי ביידע צוגעגאַנגען צו דער טיר פון לעאָנס וואוינונג, לעאָן האָט אַרויסגענומען דעם שליסעל פון טאַש און געעפענט די טיר, ער האָט אַ דריה געגעבען דאָס עלעקטרישע קנעפּעל, אין צימער איז געוואָרען ליכטיג אָבער לעאָן האָט אַזש אויסגעשריגען פאַר שרעק.

(פאָרטזעצונג קומט).

בעקער - שטרייק אין לאָדז פערענדיגט

היינט וועלען שוין אלע בעקערייען זיין טעטיג

(2) נעכטען שפּעט אין אָוונד איז פערענ־דיגט געוואָרען דער בעקער־שטרייק אין לאָדז.

נאָך אַ לאַנגער קאָנפערענץ צווישען די בע־קער־מייסטער מיט די ארבייטער איז געקומען צו פאָלגענדען אויסגלייך:

די ערשטע קאַטעגאָריע ארבייטער בעקומען 80 זל. אַ וואָך. 2־טע קאַטעגאָריע — 70 זל. 3־טע קאטעג. — 60 זל. ס'איז אויך ערלעדיגט געוואָרען די אורלויב־פראגע. דער אָפּמאַך איז גילטיג פון 16 נאָוועמבער אָן.

היינט טרעטען די בעקער־ארבייטער אין אלע לאָדזער בעקערייען צו צו דער ארבייט.

• • •

(א) אין דער לאַגע פון בעקער־שטרייק איז אין פערלויף פון נעכטיגען טאָג אריינגעטרעטען א קליינע ענדערונג.

ווי מען אינפאָרמירט אונז האָבען דער פּוי־לישער און יודישער בעקער־צעך צוגעשטעלט אַ מעמאָריאל צום אינערן־מיניסטער קאָרסאָק, אין מעמאָריאל ווערט קודם כל געפאָדערט צו ענדערן דעם צוזאַמענשטעל פון דער צעניק־קאָמיסיע אין לאָדז, אַנווייזענדיג דערויף, אַז די קאָמיסיע פער־שלעפּט מיט'ן ערלעדיגען פערשידענע פראגען און רופט אַרויס אונזויטיגע קאָנפליקטען.

דער וויצע־מיניסטער האָט בעשטעטיגט דעם נייעם צעניק, לויט וועלכען אַ 2־קילאָדיג ברויט וועט קאָסטען 85 גראָשען.

נעכטען זענען אויך נאָטירט געוואָרען עט־ליכע פאַלען פון אוואַנטורעס נעבען די בעקערייען, וואו מ'האָט געאַרבייט.

דער שטאָטישער סטאַראָסטא האָט אויפגע־פאָדערט ביידע צדדים זיי זאָלען קומען צו אַ פער־שטענדיגונג. ביידע צדדים האָבען צוגעזאָגט אין פערלויף פון היינטיגען טאָג זיך צו פערשטענדיגען מיט זייערע מיטגלידער.

2 אַ זייגער נאָכמיטאָג איז אין דער שטאָ־טישער סטאַראָסטווע פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין וועלכער ס'האָבען אנטיילגענומען אויסער דער סטאַראָסטווע פאָרשטעהער פון יודישען און פּוילי־שען צעך און פאָרשטעהער פון די שטרייקענדע. נאָך אַ לאַנגער דיסקוסיע, וועלכע האָט געדויערט איבער 2 שעה איז בעשלאָסען געוואָרען צונויפצו־רופען נאָך אַ קאָנפערענץ ביים ארבייטס־אינספּעק־טאָר וואָיטקעוויטש, וואו דער קאָנפליקט זאָל ענט־גילטיג ערלעדיגט ווערען.

אויסצאָהלען שטיצע פאַר ארבייטסלאָזע

דעם 23־טען נאָוועמבער הייבט מען אָן אויסצאָהלען שטיצע פאר'ן חודש נאָוועמבער פאר די ארבייטסלאָזע, וועלכע האלטען אויס אַ פאמיליע און האָבען זיך רעגיסטרירט פון 2 ביז'ן 9 נאָ־וועמבער.

מאָנטאָג, דעם 23 נאָוועמבער די אותיות:

A B C D E F G H Ch I J

דינסטאָג, 24 נאָוועמבער אותיות:

K L Ł M N O P

מיטוואָך. 25 נאָוועמבער אותיות:

R S T U W Z Ż

ראַדיאָ־פּראָגראַם

דאָנערשטאָג, ד. 19. נאָוועמבער

11,58 צייטסיגנאַל. 12,10 גראַמאַפאָן. 12,35 קאָנצערט, 3,50 פּראָגראַם פאַר קינדער, 4.20 לעקציע פראַנצויזיש, 4 40 גראַמאָפאָן, 5,10 פארלעזונג, 5.35 סאָליסטען־קאָנצערט, 6,50 פער־שידענעס, 7,15 קאָמוניקאַט פון לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, 7,30 רעפּערטואַר, 7,45 ראַדיאָ־פּרעסע, 8,00 ליטעראַרישע פערטעל שעה, 8,15 לייכטע מוזיק, 9,55 מוזיקאַלישער פעליעטאָן, 11,10 קאָ־מוניקאַטען, 10,25 לייכטע מוזיק.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
רענטגען־אינסטיטוט
און ערצליך־דענטיסטישער קאַבינעט
זגערזשער 17, טעל. 116-33
ד"ר גאָלדשטיין־פּאָלאַק אויגען־קראַנקה פון 1–2
ד"ר וויינבערג אינערן, הערץ און לונגען פון 1–2 און פון 6–7
ד"ר יוסטמאַן נערוועו־קראַנקה. פון 12–2
ד"ר סטופּעל רענטגען פון 12–2 און 4–6
ד"ר קאַנטאָר כירורגישע קראַנקה. פון 5–6
ד"ר ראַקאָווסקי נאָז, האַלז און אויערן־קר פון 10–11, 2–3 און פון 6–7
ד"ר ראָזענצווייג קינדער־קראַנקהייטען פון 11–12 און פון 4–5
ד"ר רוזשאַנער הויט־ און געשלעכטס־קר. פון 1–2
נ. ראָזעס צאָהן־ארצט פון 9–1
א. גראַדזענסקי צאָהן־ארצט פון 3–7
צאָהן־היילונג, בעלייכטונגען, קראַנקען, מאַסטען א.א.וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען אַ רענטגען־אינסטיטוט. — היילונג פון הויט־קראַנקהייט פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגען־שטראַלען, פאַר בעשטראַלונג און דורכלייכטונג, קוואַרץ־לאָמפּען, דיאַטערמיע, עלעקטריזאַציע
אלע מעגליכע אַנאַליזען.
אימפּונגען נעגען שאַרלאַך (שקאַרלאַטין).
די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.
וויזיטען אין שטאָט.

מעבעל א איבעראַשונג פאַר די אַלע, וואָס ווילען קויפען מעבעל!
מיר בעזיצען אויף לאַגער אַלע אַרט מעבעל פון די בעסטע אויסל. מאַטעריאַלען. די פּרייזן זענען רעדוצירט מיט 50%
אַ קאָמפּלעטע שלאָף צימער צום פּרייז פון 1050 זל.
" " שפּייז־צימער " " 1250 "
" " גאַבינעט " " 850 "
ווי אויך איינצעלנע מעבעל־שטיקער, בילינער ווי איבעראַל איז צו בעקומען אין „סמיל", נאַרוטאָוויטשאַ 4, טעל. 190-26. קומט און איבערצייגט אייך!

וויכטיג פאַר לאָדז און פּראָווינץ!
מצבות פון 30 זל. אָן ביז צו די טייערסטע גראַ־ניט דענקמאַלען פיהר איך אויס ביליג און סאָליד, אויף וואונש בעזוך איך די ג. קונדשאַפט אויך אויך דער פּראָווינץ. קומט און איבערצייגט אייך!
מיט אכטונג פירמע "Granit"
לאָדז, פּאָמאַרסקאַ 39.

קלעפּסידרעס
צו זעהר ביליגע פּרייזן
נעהמט אָן די דרוקעריי פון
„נייעם פאָלקסבלאַט"
די קלעפּסידרעס ווערען איז משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעשיקט איבער דער שטאָט.

וויכטיג נייעס!
פּערקויף
פון פערשידענע בוימוואָלענע רעשטלעך
פּאַפּעליז, באַטיסט, לייוונט, מושליז. נאַנסוג א. אז. וו.
אויף מעטער און אויף וואָג
צו קאָנקורענץ־פּרייזן
מ. לאַנדסבערג
צעגעלניאַנאַ 23, פראָנט, 1. שט.
געדענקט דעם אַדרעס!

„דאָס גיהנום פון ליבע"
פּראַכטפולע סאַלאָן־עראָטישע דראַמע אין 10 אַקטען פון לעבען פון דער רוסישער עמיגראַציע. אין די הויפּטראָלען: דער אַפּגאָט פון פרויען
IWAN PETROWICZ, VIVIAN GIBSON, EVI EVA,
B. Kastner, Georg Aleksander i H. Junkerman
אָנהייב טעגליך 4 אַ זייגער נאָכמ. שבת און זונטאָג 12 ביי טאָג.

קלאַנג־קינאָ־טעאַטער
APOLLO
היינט פּרעמיערע!

היינט פּרעמיערע! Karol Lamac פּראַכטיג קלאַנג־מייסטער־ווערק אין דער טשעכישער שפּראַך רעזשיסירט פון בעריהמטען
פעלדמאַרשאַל
(פאַלשער מאַרשאַלעק)
RODA RODA ווי אויך דער בעקאַנטער שרייבער און סאַטיריקער
VLASTA BURIAN
היינט פּרעמיערע!
קייזערליך און קעניגליכער
פּרעהליכע ליבעס פון עסטרייכישע שווייקס. אין די הויפּטראָלען: דער בעריהמטער טשעכישער קאָמיקער

אויסער'ן פּראָגראַם: קלאַנג־צוגאַבע און לאַנד־אַקטואַליט. אָנהויב אין געוועהנליכע טעג 4.30 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג — 12.30 ביי טאָג. דער זאַל איז בעהייצט. מאָדערנע ווענטילאַציע. פּאָפּולערע פּרייזן

געוו. אסיסטענט פון די קליניקען פיז און־יווערזיטעט אין בערלין
Dr. MED. STARKER
וועזנערישע, הויט, האָר און בלאָז־קראַנקהייטען
12 שרודמיעסקאַ 12
טעל. 126-87
נעהמט אָן פון 9–11 און פון 4–8 אָוונד.
זונטאָג און יום־טוב פון 9 ביז 1 מיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרייזן

קלאַנג־קינאָ
MIMOZA
קילינסקיעגאָ 178
פון דינסטאָג, דעם 17־טען ביז מאָנטאָג דעם 23 טען נאָוועמבער איינשליסליך
היינט די אונגעוועהנליכע עקזאָטישע פּרעמיערע!
בלוט אין דער מדבר
אין די הויפּט ראָלע:
Jack Holt, Dorotha Sebastian i Ralph Graves.
אָנהויב 4 נאָכמ., שבת און זונטאָג 2 ביי טאָג
אויפ'ן ערשטען סעאַנס אַלע פּלעצער 60 גר
נעכסטער פּראָגראַם „דער קעניג פון די בולוואַרן" מיט G. Milton

Prywatne POGOTOWIE LEKARSKIE
ZIELONA 6,
tel. 12-333
Telefon 12-333
tel. 12-333
ערטיילט דרינגענדע ערצטליכע הילף אין אלע פּלוצימדיגע פאַרפאַלען צו יעדער צייט ביי טאָג און ביינאַכט ווי אויך אין אלע אַקושעריע און גינעקאָלאָגישע הילף.

Dr. MED. REICHER
פּאָלודניאָווע 28, טעל. 20193
ספּעציאַל־ארצט פאַר מענער־שוועכע־בעהאַנדלונג
נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 5–8 אָוונד.
זונטאָג און יום־טובים פון 9–1 ביי טאָג.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען
11־טען ליסטאָפּאַד 9
קאָנסטאַנטינער טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 12–2 און פון 5–7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10 — 11 און פון 2 – 3

בעקאַנטמאַכונג.
די אַלע, וועלכע האָבען פּראָטעסטען פון ח. מ. פּאָדזשערסקי, (פּאַמע"ן) ראָזשוויצע ווערען געבעטען צו קומען זונטאָג, ד. 22/XI ד.י. פון 6–7 אָוונד צו חיים הערצבערג, נאָוואָמיעסקאַ 26, כדי געמיינזאַם אנצונעהמען אַן ענערגישע אַקציע.
חיים הערצבערג, נאָוואָמיעסקאַ 26.

געדענקט, יודען!
אַז איהר דאַרפט פריהער נישט אינטערנעהמען קיין שום שריט אין אייער רעכטליכען ענין, כל זמן איהר האָט זיך נישט פערשטענדיגט מיט'ן רעכטס־פּובליציסט י. אינפעלד. לאָדז. פּיעטריק. 31
אויפנאַהם־שעה'ן טעגליך פון 4–8 אָוו.
שריפטליכע אָנפראַגען קאָן מען אַדרעסירען, לאָדז, פּאָסט־קעסטעל 362

Dr. MED. J. LUBICZ
כירורג־ארטאָפּעד
פּאָלודניאָווע 9, טעל. 183-17
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
איינגענע פּראַצאָוניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אפּאַראַטען ווי: וועלאַרקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א.ז.וו.
נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

כעמיש־באַקטעריאָלאָגישע לאַבאָראַטאָריע
פון מאַגיסטער נ. שאַץ
פּיעטריקאָווער 37, 2 שטאָק פראָנט
אַנאַליזען פון קאַל, אורין, לייכעך א. אנד.
מעסיגע פּרייזען.

שייטלען מיט פּאַריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאַסיג און רעיעל אויסגעאַרבייט
צו ביליגע פּרייזען
ביי פרוי ב. פּאָרזשוצקאַ, קאַמיעננאַ 5
2־טער הויף, לינקס. 2־טער שטאָק.

וויכטיג פאר לאדז

און דער פראווינץ!

דערמיט מאכען מיר בעקאנט דער ג. קונדשאפט.

אז אונזער לאגער אין לאדז,

פּיעטריקאווער 40, לינקע אפיצינע, פארטער א. פ.

SKŁAD KOMISOWY

Przedsięb. Handlowe „REZYNA"

איז פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון זעמט, ליכע קאלאשען און באטען פון דער פירמע

„REZINOTRUST"

צו מעסיגע פרייזען מיט אכטונג

Przedsięb. Handl. „REZYNA"
Łódź, Piotrkowska 40
tel. 145-32.

Dr. med.

H. LUBICZ

ספעציאליסט פאר הויט-, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43) טעל. 141-32

עמפפאנגס-שעה'ן 8—10, 12—2 און 5—8. זונטאג אין יו"ט 9—1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.

בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med.

R. ZALCWASSER

כירורג

ציגעל-גאס 19, טעל. 125-17

צוריקגעקעהרט.

7398 מעמפפאנגט פון 4—7 נאכמיטאג.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט. אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליסעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט ווירקליך אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פוס און דער קראנקער איז אין א ווירקליכער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גומענע היילבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך ווירקליכע פראפעסאר'ען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר

דאקטאר בראכורעזשינג בעווייזען זיכער דעם שמערצען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-קארסעטען און אפאראטן פאר פערקרומטע פוס און פלאטפוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. היינטצייטיגע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונט.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בראנטש, פראפ. דר. י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט. פארטער) פאר בעפרייען מיך פון א זעהר געפעהרליכער ברוך-קראנקהייט, אויף וועלכער כ'האב געליטען א סך יאהרען. ס'האט מיר געדראהט א גרויסע געפאהר היינט אבער פיהל איך מיך פערזיכערט געגען דעם אומגליק. שלם צייכען פון דער דאזיגער טיפער דאנקבארקייט דריק איך אויס מיין עפענטליכן דאנק

(—) K. Drelich,
ul. Napiórkowskiego Nr. 88.

---

44 וויכטיג פאר מחותנים! 44

קייפט נישט קיין מעבעל

בעפאר איהר איבערצייגט אייך נישט אין מיין מעבעל-געשעפט

Ch. ŁAZNIK

44 גדאנסקא (דלוגא) 44

טעל. 162-55

נאר ביי מיר קענט איהר בעקומען פערש. מעבעל שעהן, גוט און ביליג.

בעם: כקויף אויך גענוצט מעבעל, דיוואנעס א. ז. וו.

44 קומט און איבערצייגט אייך! 44

Samochody

i motocykle używane.
Kupnó, sprzedaż, komis, zamiana.
Agencja-Aotu
Gdańska 82 tel. 189-28

ZACHĘTA

קלאנג-קינא-טעאטער

26 זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!

מעכטיגע עראטישע דראמע, וואס איז אדורכגעגאנגען גאנץ אייראפא מיט'ן גרעסטען טריומף א. נ.:

„איהר בחור'ל"

100-פראצ. קלאנג-רעדעוודיגער פילם אין דער טשעכישער שפראך.

אין די הויפטראלן:

MAGDA SONJA און דער 8-יעהר. איהר זוהן, **JAŚ FEHER** און **JAROSŁAW KOCJAN** בערימט. טשעכ. פידעל-שפילער

נעכסטער פראגראם: **RIO RITA**

אנהויב אין געוו. טעג 4 נאכמ. שבת, זונטאג 12 בייטאג.

Artyst. Zakład Fotograficzny

„POLONIA"

ŁÓDZ, Sw. JERZEGO Nr. 11.

דער פאטאגראפישער אטעליר „פאלאניא"

בעמיהט זיך שטענדיג צופרידענצושטעלען זיינע קונדען מיט זיין סאלידע ארבייט און פינקטליכע אויספערטיגונג. דעריבער כדי צו געבען אלע די מעגליכקייט זיך איבערצוציגען, האב איך פערקלענערט די פרייזען אויף אלע ארט פאטאגראפיעס און פארטרעטען. א חוץ דעם גיב איך צו

א פרעמיע! יעדער איינציגער, וואס בעשטעלט

6 ברוינע מ. פאטאגראפיעס 3 זל.

בעקומט א שפיגעלע מיט זיין איי-גענער פאטאגראפיע אומזיסט.

בעמערקונג: אויפ'ן וואונש גיב איך ספעציעלע קאסטיומען צו די אויפנאהמען אהגענטגעלטליך. מיט אכטונג

ארטיסט. פאטאגראפ. אטעליר

„POLONJA"

לאדז, יעזשעגא 11.

צופאהר מיט טראמוואי נומ' 3. אונגר.: דיפל. פאטאגר. גוטערמאן.

„SANATO"

כירורגיש-וועכנעריז-אנשטאלט

אגראראווא 10, טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריז-אבטיילונג

ד"ר מעד. ש. איינגער. ד"ר מעד. י. בוים, ד"ר מעד רייטלער-סוריאנסקא ד"ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד"ר מעד. י. פאלאקאוו

כירורגישע אפטיילונג פון ד"ר מעד. ט. קאנטאר

יעדער איינציגער

מעבעל

האט זיך איבערציינגט, אז פאר דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווילצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 191-00.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצט מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוואכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אוראלאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.

— — טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונט. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדערער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

בוכהאנדלונג נ. בערלינסקי, לאדז

חודש פונ'ם יודישן בוך, ארגאניזירט לויט דער איניציאטיוו פון פען-קלוב. איבער 1000 בעסטע ביכער פון דער יודישער ליטעראטור, כמעט צו האלבע פרייזען. אין דער רשימה געהען אריין די וויכטיגסטע ווערק פון דער יודישער און וועלט-ליטעראטור פון די בעדייטענדיגסטע פערלאגען.

נאר איצט האט איהר די געלעגענהייט זיך צו פערשאפען די בעסטע ווערק צו האלבע פרייזען. קומט און זעהט אדורך די רשימה און איהר וועט זיך איבערציינגען, דאס ביי מיר בעקומט איהר אלערליי ביכער אויף די בעסטע בעדינגונגען.

בעזוכט מיין בוכהאנדלונג אויף אלטשטאט 12 אין הויף, 2. שט. קויפען איז נישט פערפליכטעט.

קליינע אנאנסען

פרייז פון אנ'אנאנס ביז 15 ווערטער נור 1 זל.

וואוינונגען צו פערמיטען, איינצעלנע שטובע אויף פראנציסקאנער גאס. צו ערפאהרען מרדכי גבאי'ס גאס 9 ביי צוקערמאן.

עס איז נויטיג

א פאננע צו אנדולירען קען זיך מעלדען פון זאפארט, קילינסקיעגא 126, אין פרוכטען-געוועלב.

ס'ווערט געב ויכט א קוואליס'צירטער נייהער צו א שטעפער, זגערזשער 21.

ביז 25 זלאטיס א טאג ווער עס וויל פער-דינען (פרויען און מענער) קענען זיך מעלדען ביי ל. ראבינאוויטש, וואלבארסקא 29.

פערשידענעס

א שנייד-מאשין צו זאקען, ווערט געזוכט צו קויפען, אפערטען אין אדמ. פאר K.

לאקאלען

א צימער מיט א בעזונדערען איינגאנג צו פערמיטען, פאלודניאווא 31 וו. 16.

א צימער געאייגנעט אויף א צאהנארצט קאבינעט ביי א אנשטענדיגער פאמיליע אין דער געגענד פון באלוטער מארק, אדער אויף אלעקסאנדער גאס ווערט זאפארט געזוכט, צו מעלדען שריפטליך אין אדמיניסטראציע פאר „צאהנארצט".

עלטערן!

פערשרייבט אייער קינד וואס לערנט אין א פוילישער שולע אין דעם איינציגען מוסטערהאפטען רעליגיעזן בית ספר

„תורה-ודת"

פל. וואלנאשטשי 6 (נייע שטאט)

דאס לעהר-פראגראם פון תורה ודת" נעמט ארום א קורס פון אלערליי למודי קודש (עברי, חומש, רש"י, נ"ך, משנה, תלמוד) העברעאישע שפראך, יודישע געשיכטע א.ז.וו. און אלעס וואס א יודיש קינד דארף צו וויסען, דאס לעהר-פערזאנאל בעשטעהט פון די בעסטע פעדאגאגישע קרעפטען. ס'ווערען אנגענומען נייע שילער פון 5 ביז 14 יאהר, צוליב'ן קריזיס הנחה פרייזען

Dr. J. Herszfinkel

ספעציאליסט פאר קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען

אויף זשעלאזנא 8a, טעל. 111-87

נעהמט אן פון 8—9 און פון 3—5 נאכמ.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, אלע ארט אנאליזען, עלקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען.

נעמט אן פון 8—2 און פון 5—9 אוועגד.

בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ 6—5 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר'ן איינהאלט און טערמינען פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען בייטאג און ביינאכט.

אנאנסען-פרייז: פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ —60 „ 4
נאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ —18 „ 8
פאר א מילימעטער-שורה: שפיץ דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסל. 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א װארט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kozimer

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 25.